

Meander

4 - 2013

11de jaargang nr. 4 oktober-november-december

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen plus

- 3 Editoriaal
- 4 Natuur, meer dan decor?
- 7 Het bijzendossier - deel 2
- 9 Bijverhaal: reactie
- 10 Zeldzame mineervlieg in Steenbergse bossen
- 11 Hazelworm als alarmlicht?
- 12 Tuinvlindertelling in Vlaamse Ardennen *plus*
- 14 Jachtopeningsbesluit 2013-2018
- 16 Paddenbroek (eindelijk) reseruaat!
- 17 Bijzondere vogelwaarnemingen jun-aug 2013
- 19 Kalender
- 23 De Mediawatcher
- 26 Steenuilenwerkgroep Herzele
- 27 Steenuileninventarisatie in Herzele
- 27 Vinkenzetten Immaterieel Cultureel Erfgoed?
- 28 Vogels en ander moois in Bulgarije en Griekenland
- 28 Stop, stop, stop die bus!!
- 30 Hoera het regent!
- 32 Gevoelig thema in Herzele
- 32 Een mooie natuurbeleving
- 33 Nieuws Vallei van de Zeverenbeek in Deinze
- 34 Natuurreis met Natuurpunt Schelde-Leie
- 35 De plantenwerkgroep stelt zich voor
- 36 Vleermuizen in Ooidonk
- 36 Webwinkel Natuurpunt
- 37 Week van het Bos: 13 – 20 oktober 2013
- 37 Dag van de Natuur 2013
- 38 'Gestroomlijnd Landschap' van de Maarkebeek
- 38 Natuurgebied Burreken uitgebreid
- 38 Powerpoint presentatie over West Papoea
- 39 Tijgerblauwtje en bleek blauwtje te Zingem
- 40 Powerpoint presentatie over Ecuador
- 40 Powerpoint presentatie over Nieuw Zeeland

**Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken
vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september**

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven. T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 24 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaerendreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.

Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.

Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poortrij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt

Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte (alleen Olsene en Mächelen) en Zwalm.

<http://vlaamseardennenplus.be>

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*

- Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be
- Peter Breyné 09/384.73.08 peter.breyné@inbo.be

Website en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com

Afdelingen

- Deinze *plus*
- Koen Houthoofd 09/328.11.08

koen.houthoofd@ugent.be

- Groot Zingem
- Eddy Van Den Abeele
- 09/384.43.54
- ed.vandenabeele@skynet.be

- Herzele
- Mieke Dennequin
- 0473/95.74.02
- Mieke.Dennequin@electrabel.com

- Oudenaarde *plus*
- Alexander Van Braeckel
- 0473/854562
- alexander.tine@telenet.be

- Ronse
- Philippe Moreaux 0476/49.24.61
- moreauxphilippe1951@gmail.com

- Schelde-Leie
- Geert De Sutter
- de.sutter.geert@telenet.be

- Sint-Lievens-Houtem
- Laetitia Sonck 0496/45.69.83
- soncklaetitia@hotmail.com

- Vlaamse Ardennen
- Johan Cosijn 055/30.98.10
- johan.cosijn@telenet.be

- Zwalmvallei
- Chris Nuyens
- chris_nuyens@telenet.be

Kernen

- Rondom Burreken
- Filip Hebbrecht 055/49.55.63
- filip.hebbrecht@telenet.be

- Werkgroep Bos t'Ename
- Guido Tack 0474/90.02.30
- guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

- Invertebraten (Lampyris)
- Gerda Achtergaele 055/60.35.09
- g.achtergaele@telenet.be

- Paddenstoelen
- Eddy Saveyn 09/380.03.00
- eddy.saveyn@gmail.com

- Planten
- Sylvie Decoster
- syldec@telenet.be

- Vogels
- Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
- paul@vvg-vlaamseardennenplus.be

- Zoogdieren
- Dirk Criel
- dirkcriel@skynet.be

Limoniet

- Jo Packet 0499/59.32.57
- jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummers
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding

van het projectnummer:

- **Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699**

- Bois Joly 6625
- Patrick Alexander
- patrick.alexander@scarlet.be

- Bos t'Ename-Volkegembos 6121
- Guido Tack 0474/90.02.30
- guido.tack1@telenet.be

- Bovenlopen Zwalm 6142
- Heidi Demolder 055/42.16.45
- heidi.demolder@inbo.be

- Burreken 6602
- Dirk Criel
- dirkcriel@skynet.be

- Dikkelvenne
- Jacques Vanheuerswyn
- 09/324.09.42
- jacques.vanheuerswyn@telenet.be

- Duivenbos 6632
- De Neve Johan 054/50.18.59

- natuur.herzele@scarlet.be

- Feelbos-Kalkoven 6185
- Lucien Vanden Daele
- 055/38.70.54

- Grootmeers 6650
- André Vandecapelle
- 0498/45.93.42

- andre.vandecapelle@skynet.be

- Heurnemeersen 6063
- Gerard Mornie
- gerard.mornie@pandora.be

- Kordaelbos 6605
- Lieven Kinds 09/383.71.39
- lieven.kinds@scarlet.be

- Langemeersen 6076
- Alexander Van Braeckel
- 0473/85.45.62

- alexander.tine@telenet.be

- Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
- Koen Houthoofd 09/328.11.08
- koen.houthoofd@ugent.be

- Maarkebeekvallei 6670
- Johan Cosijn 055/30.98.10
- johan.cosijn@telenet.be

- Middenloop Zwalm 6160
- Chris Nuyens
- chris_nuyens@telenet.be

- Munkbosbeekvallei 6151
- Laurent Flostroy 0498/67.71.09
- laurent.flostroy@pandora.be

- Nukerkebos-Bosheide 6641
- Guy Cammaert
- karien.maes@pandora.be

- Paddenbroek
- Thijs Lietaer 0473/58.17.14
- thijs.lietaer@telenet.be

- Parkbos-Uilenbroek 6136

Dominiék Decléyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkbeekvallei 6204
Gert Govaerts 09/324.50.51
gert.govaerts@telenet.be
• Pyreneëën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigemeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Meander

is het driemaandelijkse regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*.
Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap').

Redactie

- Jo Buysse 09/385.52.89
- jozef.buysse@scarlet.be
- Johan Cosijn 055/30.98.10
- johan.cosijn@telenet.be
- Norbert Desmet 0494/65.33.91
- desmetnorbert@hotmail.com
- Rik Desmet 09/386.46.63
- desmet.rik@scarlet.be

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83

filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot

09/386.38.95;

arsene.benoot@skynet.be.

Kaaffoto: 'Seppe met populieren-pijlstaart' door Sam Strooband.

Lay-out: Jo Buysse.

Oplage: 3000.

Druk: Drukkerij 'Druk in de Weer', Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkt en oplosmiddelen.

Beste natuurvrienden

Vincent Decroock

Guido Tack wijdde zijn voorwoord in de eerste Meander van dit jaar aan de volgende vraag: "Hoort het wel, dat Natuurpunt tijd, energie en middelen stopt in erfgoed?" Guido kwam tot de conclusie: "het lijdt geen twijfel dat de extra energie die we daaraan besteden ons maatschappelijk draagvlak gevoelig vergroot".

Elders in die Meander besteedde Jan François aandacht aan de geschiedenis en de projecten voor en rond de Boembekemolen. Hij kon het heugelijke nieuws melden van de start van de restauratiewerken aan de Boembekemolen. De restauratie van de 1e fase is intussen voor een groot deel afgerond. De plannen voor de invulling van het Boembekeproject liggen klaar. Zij zullen zonder fout het maatschappelijk draagvlak voor Natuurpunt in de regio vergroten.

Wat werd gerestaureerd?

De geklasseerde en waardevolle delen van het gebouw werden grondig aangepakt. De andere delen werden deskundig afgebroken en herbouwd met behulp van hedendaagse technieken. Het resultaat mag er zijn: de watergevel met zijn oude bakstenen muren, mooi in eischelpkleur gekaleid. De muur in Balegemse steen ter hoogte van het waterrad. De veel recentere muur aan de inkomstzijde in strakke fabriekssteen die haast modern aandoet. Dat alles overdekt met een schitterend dak in oude Boomse dakpannen. Aan de straatkant zie je een kleine houtskeletbouw die zal dienen als gebruikersruimte. Terwijl je dit leest gaat alle aandacht naar de plaatsing van het waterwiel. Een waterrad moet draaien, en zal het draaien! Nog niet voor de aandrijving van de molentechnieken, wel voor een kleine waterkrachtcentrale die groene stroom zal leveren. Verleden en heden werken samen aan een groene toekomst!

Invulling van het project

Sinds de start van de restauratiewerken is de druk weggefallen van een decenniumlange focus: de zorg om een bouwvallig gebouw om te toveren in een fraai monument. De focus is komen liggen op de invulling. Wat doen we ermee? Welke meerwaarde kan het gebouw geven aan doelstellingen van een Natuurpunter?

In functie daarvan werd naar Leader gekeken. Leader is een Europees fonds ter ondersteuning van projecten voor plattelandontwikkeling. Een project werd dit jaar ingediend en goedgekeurd! Het project vat als volgt samen: "het restauratieproject wordt aangegrepen om dit landelijk erfgoed te herbestemmen door multifunctioneel gebruik. Door de inrichting van het woonhuis zullen verenigingen en buurtbewoners gebruik kunnen maken van de locatie. Anderzijds zullen publieksactiviteiten, de ontwikkeling van een ruim educatief aanbod en een uniek toeristisch-recreatief aanbod, een eerste stap zijn naar een onthaalcentrum voor de vallei van de Zwalm, zowel voor recreanten uit eigen streek als voor bezoekers van buiten de streek."

In weinig woorden zijn hier pakken werk bij elkaar geschreven. Natuurpunt stelt daarom een halftijdse werkracht ter beschikking die voor de Boembekemolen zal werken. Opdracht: instaan voor onthaal, communicatie, educatieve werking, administratie en begeleiden van de werkgroepen in het project. Rond elk thema plannen we een werkgroep want alleen zal die persoon het nooit kunnen bolwerken.

Onthaalcentrum

Bij de besprekingen van het aanbod rond de molen, bleek al vlug de nood aan meer ruimte. De plannen voorzien een bezoekersruimte maar pas in een derde en laatste fase. Om een lang verhaal kort te maken: de bezoekersruimte zal er komen in 2014. De Boembekemolen wordt een heus Natuurpunt bezoekerscentrum! Ben je ontwerper en wil je meewerken aan de inrichting van het bezoekerscentrum? Geef een seintje. Het bezoekerscentrum wordt de ideale uitvalsbasis voor de verkenning en ontwikkeling van het natuurgebied Middenloop Zwalm en voor het uitwerken van talloze Natuurpunt activiteiten. Ben je sociaal en kom je graag in contact met mensen? Laat het ons weten.

Denken en doen

Ben je geboeid en geïnteresseerd door natuur, milieu of educatie? Heb je een goede pen, stel je graag uw tekentalent ter beschikking of denk je gewoon graag samen met anderen mee in een werkgroep? Neem dan contact op met ons.

Ben je een beetje op de hoogte van toerisme en recreatie? Werk je graag mee aan de ontwikkeling van een boeiend aanbod? Neem contact op met ons.

Ben je natuurgids en gids je graag? Help je graag een activiteit rond de molen begeleiden? Neem contact op!

Ben je iemand met een mobiele beperking en zou je graag rond de natuur werken? Contacteer ons, het project Boembekemolen biedt heel wat mogelijkheden voor jou!

Feestelijke opening

En de nieuwsgierige bezoeker? Op **zaterdag 10 mei 2014** plannen we een spetterende opening van de gerestaureerde Boembekemolen en de gebruikersruimte. Stip die datum nu al aan in uw agenda! De volgende twee weken loopt de tentoonstelling 'Sporen in de Tijd' en tijdens de zomer proberen we de molen maximaal open te houden tijdens het weekend.

Steun de Boembekemolen

We hebben al een hele weg afgelegd en zoals je leest, we hebben nog heel veel plannen. Om het onthaalcentrum voor de vallei van de Zwalm te kunnen realiseren doen we een warm beroep op jou, lid van Natuurpunt. Het kostenplaatje moet blijven kloppen. Nijverig speurwerk naar subsidies en het aanleggen van een mooie spaarpot heeft tot mooie resultaten geleid. Ondanks dat kunnen we de steun van jou, als sponsors niet missen. Vandaar het overschrijvingsformulier op blz. 39 van deze Meander. Help ons dit mooie project te realiseren en steun het project Boembekemolen met een gulle gift!

Natuur, meer dan decor?

~ Norbert Desmet

W e horen steeds meer dat het erg belangrijk is om kinderen weer vanachter het kleine scherm naar buiten te halen om ze weer kind te laten zijn in de natuur. Er worden zelfs hele boeken over gepleegd en er worden linken gelegd tussen ADHD en tekort aan natuurbeleving. Heimwee naar de tijd dat er niets anders was op den buiten dan de beek en den bos... heimwee van grijzende natuurliefhebbers? Zonder de pretentie te hebben te weten hoe men natuur weer introduceert bij de jeugd of er minstens een basisinteresse/kennis voor kan opwekken, volgen hierna enkele bedenkingen die misschien bruikbaar zijn voor wie daar op schoolniveau mee bezig is? Aan de basis ligt de ervaring met lagere scholen in bosklassenverband en af en toe in diverse omstandigheden. Dit artikel lijkt een wat zompig moeras van eerder moeilijke hindernissen, maar kan ook een aanzet zijn hoe het beter kan worden... Belangrijk toch die school, de opvoeding, de natuur, zeker omdat de jeugd van vandaag, morgen voor diezelfde natuur moet zorgen... In Nederland zijn er overigens aanwijzingen dat de tijd die kinderen in

de natuur doorbrengen ongeveer gehalveerd is in de laatste 30 jaar. (De Levende Natuur (DLN), maart 2013)

Leerstof

Op het gevaar af wat storm te ontwikkelen toch deze bedenking: vroeger wisten leerlingen doorgaans dat er in een bos 'lagen' waren en dat er aan een paddestoel verschillende delen waren. Nu is dat nog spontaan gekend in een minderheid van de klassen én daarbij bij steeds minder leerlingen in de groep. Plaatjes- en buisjeszwammen, een struiklaag? Nooit van gehoord of toch zeker geen echt begrip met inhoud. Even navragen leerde dat men momenteel in de les vaak vertrekt van een thema, bv. hout. Heb je een leerkracht die het belangrijk vindt om bij die gelegenheid eens met het bos kennis te maken dan hebben die gasten geluk, maar het kan evenzeer zijn dat 'een zagerij' het thema voldoende stoffeert volgens de leernormen. De enige laagjes die dan blijven hangen zijn dan allicht de boom in plankjes... Het is dus duidelijk mogelijk om uit het lager onderwijs te komen met als enig idee van paddestoelen dat ze in blauwe doosjes geleverd worden en noodzakelijk onderdeel zijn van vol-au-vent, of misschien is dat laatste er over?

Bosklassen, een ideaal hulpmiddel zou je denken, maar dat is al minder als ze de helft van de tijd in

EEN GEZOND SCHOON BESTEK MET ECOVER

minder schadelijke stoffen

Ecover afwasmiddelen bevatten geen persistente chemische stoffen die niet afbreekbaar zijn in de natuur. Bij conventionele afwasmiddelen ligt dit percentage doorgaans bij 0.8%. Dat lijkt misschien niet veel, maar dagelijks in contact komen met deze stoffen lijkt ons helemaal niet gezond.

natuurlijke ingrediënten

Ecover producten worden gemaakt op basis van water, mineralen en plantaardige ingrediënten. Deze laatste maken maar liefst 65% uit van de Ecover afwasmiddelen. Conventionele afwasmiddelen bevatten vaak slechts 35% plantaardige ingrediënten. Dat betekent dat zij veel meer petrochemische stoffen gebruiken. Bij Ecover vermijden we deze liever, want er is te weinig geweten over de impact op de gezondheid. Daarom zijn we liever voorzichtig. Waarom zouden we niet voor plantaardige stoffen kiezen als ze bestaan?

water besparen

In één jaar tijd kan je 10852 badkuipen vol water besparen door met Ecover producten af te wassen. Dat is de hoeveelheid die nodig is om de milieu-impact van een conventioneel afwasmiddel te neutraliseren.

de sporthal rondhangen en ze als natuuractiviteit een roofvogelshow opgediend krijgen. Je denkt toch niet dat bosklassen aan een bepaalde 'natuurnorm' moeten beantwoorden? In sommige locaties is er niet eens één opzoekings/determinatiewerk ter beschikking, laat staan een bino! Andere zoals bv. in Bonsecours hebben een prachtige didactiekklas, het kan dus soms wel.

Educatie

Sepe met populierenpijlstaart foto: Sam Strooband

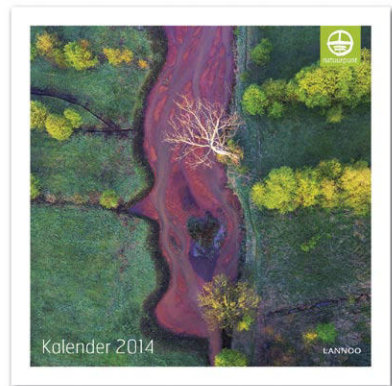
Vaak gehoord: wat men op school niet leert vult men thuis aan. En ongetwijfeld is dat op veel plaatsen in meer of mindere mate zo bij het onderwerp natuur, gaande van een huiskonijn tot wandelen op zondag in de bossen met de ouders of met de jeugdbeweging. Ik kan nooit nalaten aan de klassen te vragen wie nog regelmatig in het bos gaat wandelen en geloof me, dat zijn er erg weinig. Veel jongeren beleven de natuur vaker via internet dan buiten in de echte natuur. Natuur op zich vinden de meeste jongeren niet echt belangrijk maar sport in de vrije natuur dan weer wel. Vakantie in de bergen, canoÿng, avonturenparcours dat wel, maar natuur op zich? En de jeugdbeweging waarvoor men soms vanuit bestuursniveau de grote registers opentrekt: alle natuurgebieden en bossen moeten opengesteld worden. Uiteraard zijn we als groene beweging geneigd om dat te beamen, maar als men daar geen educatie voor genoot en geen respect voor kent dan ziet men de jeugdgroep verwoed een heel deel van het bos kaal plukken om een hut te maken: alle wijfjesvarens, vaak de enige begroeiing onder beukenbos, worden uitgerukt en dienen als dakbedekking. En... is dat nu mis om even een paar elzen om te leggen in het reservaat om een brug over de beek te bouwen? Tv-programma's met overlevingstechnieken spelen hierop in, nutteloze stoerdoenerij. Wat telt? Het zingen rond het kampvuur of de bosuil die wat verder roept maar door niemand gehoord wordt? Wie bewaakt nog het evenwicht? Respect is een sleutelwoord maar wie brengt dat bij? Sommige ouders zeker wel, maar wat kan het een te grote groep 'opvoeders' echt schelen, opvoeders die

stilaan zelf uit een natuurarme opvoeding komen

Perceptie

Een raar woord misschien, maar laat het me even toelichten. Ik gids een vijfde studiejaar in Gent in een oud park, bijna een oud bosbiotoop met paddenstoelen en al. De vraag naar hoe ze natuur beleven is soms heel verrassend. Zo was bij een groot deel van de groep de perceptie 'natuur' herleid tot het speelplein in het park waar ze soms naartoe trokken. Dat daar bomen stonden dat drong nauwelijks door dat dit het natuurelement was, de speeltuigen dat was voor hen natuur. Heel verwonderlijk ook de vraag of wij bij de fruitbomen die appels onder die boom gelegd hadden of geen link meer tussen de koe en de melk... Je kent het verhaal. De school heeft meer dan 10 nationaliteiten en ondanks grote inspanning van de leerkrachten is het een heksentoer om het begrip paddenstoel te laten binnendringen, we zouden bijna beschaamd zijn als gids om over plaatjes en buisjes te spreken.

Oplossing daar: we laten ze proeven en alle aandacht is gewekt, en het was niet eens spijtig dat het een pittige peperboleet of een bitterzoete melkzwam was. Maar de perceptie wat natuur is, is erg smal en dat zal in het middelbaar zeker niet meer verbeteren. Kennis moet functioneel zijn, je moet je talen en je wiskunde kennen... Als men ten andere de vraag zou stellen bij veel volwassenen dan is natuur ook daar

Hij is er ...

de nieuwe **Natuurpuntkalender** voor 2014!

De bekende natuurfotograaf Wouter Pattyn is dit jaar de fotoleverancier van dienst. De kalender is een verzameling van 13 adembenemende natuurfoto's van zijn lens.

De Natuurpuntkalender... niet alleen een steun voor het geheugen, maar ook een mooie steun voor de afdeling!

vaak herleid tot ontspanningsdecor: mountainbiken, avonturentochten, overlevingstochten... Al blij dat er nog veel gewandeld wordt! In menig Vlaamse TV reeks neemt men zelfs niet de moeite om bij nachtopnames natuurgeluiden van hier te kiezen, dat is op de BBC dan wel even anders.

"We streven steeds naar vooruitgang, wat voor velen gelijk staat aan beheersing van de natuur. Door de moderne technologie, van stamcellen tot 'kunstmatige' hamburgers, leeft bij veel mensen het idee dat het bijna zo ver is. Natuur is iets van vroeger waaraan we tot veler opluchting aan ontsnapt zijn. Wat overblijft is natuur als consumptiegoed en zoals alle andere consumptiegoederen is natuur in deze visie optioneel. Vervangbaar. De doembeelden over verdwijnende plant- en diersoorten schieten dan ook hun doel voorbij: wat maakt het uit als de natuur verdwijnt nu we haar steeds minder nodig hebben?" (DLN, maart 2013)

Vermarketing

Valt het u ook op als natuur op TV ter sprake komt dat alles blits moet zijn: dassen observeren van dichtbij, liefst met een grote lamp op het beest gericht, tanden poetsen met houtskool, vuurtje maken in het bos, vleermuizen bekijken in de grotten, de spannende maar nodeloos uitgemolken zoektocht naar de lynx, de eerste wolf... voor minder doen we dat toch niet meer.

Hommel op rode klaver foto: Gilbert De Ghesquière.

Gelukkig kan een kind heel verwonderd zitten kijken naar de eerste aardhommel ergens op een rode klaver, maar een paar jaar verder komt een verveelde blik vaak in de plaats: wat is daar nu tof aan, niet 'cool'. Het verkopen van de natuur met de meest blitse activiteiten, met avonturenparcours, met paalkamperen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en boomtoppenparcours en luxe logeer-boomhutten... Probeer dan nog maar eens als natuurgids de interesse en bewondering voor gewone dingen op te wekken. Steeds zal men

zeggen dat het aan de gids ligt, die moet het kunnen uitleggen... maar wordt dan de verleiding niet erg groot om steeds die 'kick' te gaan zoeken.

Met groot materiaal de laatste poel te doorwoelen op zoek naar die enen 'duts' van een salamander die voor de tiende keer dit voorjaar in de netten en bokalen arriveert en geluk heeft gehad om weer in 't water te belanden. En bekijk eens de omgeving van poel en bron als het voorjaar voorbij is: oorlogszone rondom... De 'vermarketing', of zeggen we beter de uitverkoop van de natuur: een te volgen en te evalueren evolutie, ik geef toe, bij mij met grote ogen en schrik in het hart, zeker in een tijd waar men moet scoren om in de aandacht te blijven.

Maatschappij

We leven in een tijd waarvan men de indruk zou krijgen dat iedereen natuur belangrijk vindt. In de stadstuin is die ene dagpauwoog op de vaste vlinderstruik het bewijs dat het met de natuur goed gaat. Iedere maand wordt er wel iets geteld en zelfs de kat mag mee figureren om te inventariseren. En de vrouw die in een dikke slee met haar dochter kikkers ophaalt op het overzetracé (geen vieze padden hé) om ze veilig in haar tuin in haar vijver te redden, die werkt ook intens mee aan het behoud...

En de overheid?

Daar waait minstens een heel tolerante wind: openstellen van bossen, lichtvoetige activiteiten worden gepromoot, scoren voor het grote publiek maar de draagkracht van de natuur, oei, even niet zeuren hé! De natuur is er voor iedereen is het motto, en maar paden aanleggen, liefst voor ieder wat wils. Soms is dat ook goed na jaren van chaos en wildgroei op dat vlak, maar de wijzer mag ook niet te veel overslaan in de andere richting. Behoud van de diversiteit en de rust in natuurgebieden kan ook een meerwaarde zijn bij het 'buitenlopen' en het natuur-beleven. Dat is mogelijks DE primaire taak voor de overheid maar veel bakken ze daar niet van. Op zijn minst gezegd loopt het daar achter. Even was het anders, maar nu zakt natuur weer naar onderaan in de rij van wat op maatschappelijk vlak van belang is, het is immers crisis...

Dat vertaalt zich ook steeds meer in de taal van de jeugd, natuur = belangrijk???, en probeer dat maar nog aan te zwengelen naar de toekomst. De JNM doet zijn uiterste best! Natuurpunt doet zijn best, gaat zeker volop voor de 'grotere massa' maar drijft daarbij steeds meer peddelend aan de oppervlakte als het over behoud gaat en over aankaarten van invloeden en samenhangen en het noodzakelijk beleid daarvoor en de bescherming daarvan.

Marketing... en scoren, vreemd dat het blijkbaar ook bij ons zo belangrijk wordt... Benieuwd naar het draagvlak van dit artikel....

Het bijendossier - deel 2

Gilbert De Ghesquière

In het vorige nummer van Meander lieten we een imker aan het woord, die zijn bijenvolken een voor een ziet ten onder gaan, en daarvoor onder meer wijst naar het landbouwareaal dat zich rondom zijn kasten in alle windstreken uitstrekt, en waarin op grote schaal herbiciden en pesticiden worden uitgestrooid. We hadden heel wat (positieve en negatieve) reacties verwacht, zodat we u een bijenwaardige 'bloemlezing' konden voorleggen, maar de oogst was minimaal: een unieke mail van een eenzame 'tweejarige imker', die u verder op blz. 9 te lezen krijgt.

Een staartje aan het verhaal van de imker

Meer verontrustend was een nieuw bericht van onze imker van vorige keer, die op 28 augustus en de volgende dagen moest vaststellen dat zijn bijen bij duizenden stierven. Er werden stalen genomen.

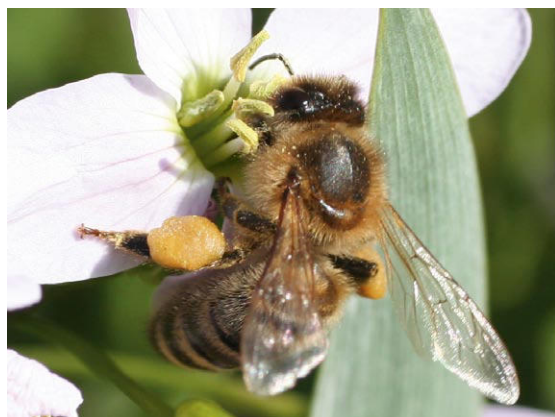
... dat zijn bijen bij duizenden stierven ...

Dit gebeurde ook in 2010, toen werd *dimethoaat* gedetecteerd (een organofosforverbinding die gebruikt wordt als insecticide in land- en tuinbouw). Hieruit blijkt dat maïs niet de enige bijendoder zal zijn. "In België zijn producten met dimethoaat als werkzame stof erkend voor gebruik bij de teelt van onder andere kersenbomen, bieten, aardappelen, wortelen, cichorei, knolselderij, schorseneren, uien, bloemkool en witlofwortels" (bron: Wikipedia). Ook in de jaren 2009 en 2011 kampten zijn bijenvolken met vergiftiging, en nu opnieuw. Hij schrijft ook nog... "De effecten van deze vergiftiging op mijn bijen zijn me duidelijk maar de impact op andere wilde bestuivers en nectareters zal niet minder groot zijn. Biodiversiteit krijgt rake klappen." Inderdaad: het gaat in dit verhaal niet enkel om imkers en hun

honingbijen. En 'biodiversiteit' speelt een sleutelrol.

De zoemende kanarie

Een labrador is geen wolf meer, en een honingbij is een heel ander diertje dan zijn of haar wilde bijenvoorouder, waarvan de honing door onze eigen voorouders (en door 'Bruun de beer' zaliger) uit holle bomen werd gelepeld. Jarenlange teeltselectie heeft ervoor gezorgd dat de Europese honingbij die onze bloemetjes bestuift een relatief tam insect is

Honingbij op pinksterbloem foto: Gilbert De Ghesquière

geworden, met een hoge productiviteit (in termen van honing) en een geringe neiging tot uitzwermen (waardoor ze vlotter in een kast is te houden). Die tamheid weten we te waarderen (kruisingen met een Afrikaanse honingbij hebben op het Amerikaanse continent een agressieve 'killer bee' voortgebracht). Die zorgvuldige selectie op enkele genen heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat onze bezige bij wat kwetsbaarder is geworden voor parasieten en ziekten. Sommige wilde bijensoorten hebben daar wellicht minder last van. Maar geen enkele bijensoort heeft in de loop van de evolutie een resistentie kunnen opbouwen tegen de hoogtechnologische gifstoffen waarmee ze vandaag te maken krijgen. Natuurlijke bestuivers sturen geen mailtjes in het rond wanneer ze zich mottig voelen, maar honingbijen kunnen dat bij wijze van spreken wel, bij monde van gemotiveerde imkers die hun volken dag na dag scherp in de gaten houden. Een stervende honingbij is de spreekwoordelijke stilzwijgende kanarie in de mijn, en we doen er goed aan onze oren te spitsen of we zijn gezoem nog horen.

De spetterende spiraal

Toen we een paar maanden terug n.a.v. het imkerverhaal contact namen met een 'lokale imker', vertelde die dat veel afhangt van de diversiteit van het voedselaanbod in het vliegbereik van een bijenvolk

(tot zo'n drie kilometer ver). In Nazareth moet je nooit ver zoeken naar een maïsveld, maar ze strekken zich geen kilometers ver uit, en er zijn weilanden, bosjes, tuinen, dreven en (ook enkele ecologisch beheerde) bermen. Het lokale imkerverhaal klonk dus heel wat minder dramatisch. Alhoewel een collega vorig jaar toch plots enkele volkjes (figuurlijk) ter aarde had moeten bestellen.

Eind juni zijn we met enkele imkers en de schepenen van milieu en van landbouw gaan samen zitten om de knelpunten te overlopen, en te bekijken wat er kan aangepakt worden. In de wetenschap dat je aan de hedendaagse landbouwpraktijken weinig kan veranderen, vroegen de imkers om vooral te mikken op 'een goede biodiversiteit' rondom het landbouwareaal. De gemeente kan daartoe bijdragen door bij de aanplanting van dreven en plantsoenen rekening te houden met de culinaire wensen van bijenvolkjes, zodat er het hele groeiseizoen door een voldoende en gevarieerd aanbod is, beginnend met de boswilg in het vroege voorjaar.

Nu we het over aanplantingen hebben, kent u het vreemde en intrigerende verhaal van de 'massale hommesterfte onder lindes'? Dr. Kwak en Drs. Bos (*) hebben zich het hoofd gebroken over het mysterie, en kwamen tot de slotsom dat er geen giftig nectar in het spel was, maar dat de hommels in te grote aantallen een te beperkte voedselbron opzochten, er onvoldoende energie opdeden om hun vliegspieren op te warmen en daardoor bij bosjes uit de bomen vielen. De moraal van dit verhaal: wees niet te zuinig als je iets lekkers aanplant.

Voor een gemeente kan het informeren van de bevolking over 'bijen en wespen', en over het imkerbedrijf ook zinvol zijn. Dat komt in het voorjaar in de infokrant van Nazareth. De gemeente kan ook

(proberen te) werken aan de 'sensibilisering' van de inwoners rond de manier waarop ze hun tuinen beplanten en onderhouden, zodat er voor insecten meer voedsel en beschutting te vinden is, en minder gif, gazon, steriel groen en oprigtgesteente. Langs sommige wegen is OCG -*obsessieve compulsieve gazonitis*- een plaag aan het worden, het tast bermen aan die buiten het natuurlijk territorium van de Grasmaaier liggen.

Men kan hopen dat op die manier de neerwaartse spiraal (lage biodiversiteit leidt tot een natuuronvriendelijke omgeving en zo tot een verdere verlaging van de biodiversiteit) omgebogen wordt tot een positiever verhaal. Want het is altijd beter te hopen tegen beter weten in, dan zich neer te leggen bij de aangeboren properteitsdrang en verdelgingsijver van de modale tuinierende Vlaming, vindt u niet? Een standbeeld op de Grote Markt van uw gemeente wacht op degene die daartegen een generisch medicijn brouwt, of -nog beter- een genetische manipulatie kan verzinnen.

Leer het kleine volkje kennen

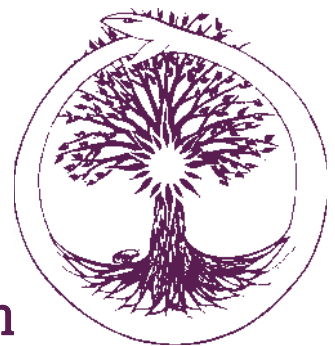
Het wordt herfst en de bewonderaars van insecten, spinnen en andere geleedpotigen moeten zich nu enkele maanden troosten met boeken en natuurdocumentaires, maar we kunnen wel hopen (...) dat meer en meer natuurminnaars inspiratie vinden in het gewriemel en gezoem in hun omgeving. Biodiversiteit is een schaars, kwetsbaar maar onmisbaar stuk van ons leven.

(*) Een uitvoerig wetenschappelijk rapport van de Rijksuniversiteit Groningen is te vinden via ... <http://biologie.wewi.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/publ/2002/hommelsterfte/rap57.pdf>

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

Bijenverhaal: reactie

'Het verhaal van een imker' uit Meander 3/2013 blz. 25 vult Lode Devos aan met volgende reflectie:

~ Lode Devos

Ik heb me maar sinds zo'n twee jaar op de bijenwereld gestort en moet dus vooral zeer bescheiden blijven. Bescheiden maar niet blind.

Als je al lang met onze planeet bezig bent heb je natuurlijk wel een ruime context om het bijenverhaal te plaatsen. Het bijenverhaal dat naadloos aansluit bij alle andere verhalen die we kennen. Wat de bijenhouderij betreft zijn er twee grote groepen factoren bepalend:

- die waar de imker als individu weinig directe impact op heeft: de gevoerde landbouw, luchtkwaliteit, stralingen, alle factoren die met milieu te maken hebben. Kortom: de wereld om ons heen.

- die waar de imker wel directe impact op heeft. Op welke manier, via welke 'methode' hou ik bijen? Laat ik ze zelf raten bouwen of niet? Laat ik ze overwinteren op eigen honing of op geraffineerde suiker? Maak ik om de haverklap m'n kasten open of doe ik dat hoogstens twee keer/jaar? Knip ik een stukje van een vleugel van de koningin of niet? Word ik adept van kunstmatig bevruchte koninginnen of laat ik darren het plezant werkje opknappen? enz. enz.

Het gaat tegenwoordig vooral over die eerste groep, hoewel de tweede groep ook ontzettend belangrijk is...

Ik lees al vele jaren ellendige rapporten over pesticiden. De neonicotinoïden waren onlangs wel erg in, 'dankzij' de bijen maar we worden gewoon overspoeld door studies over het effect op de bij van allerlei bestrijdingsmiddelen. Nu gaat het bv. volop over het effect van fungiciden op bijen, iets waar men tot nu weinig over nagedacht had. Maar ook die middelen ondermijnen de bij.

Recent zijn er ook meer en meer studies die vragen stellen over het onderling effect van al die groepen producten. Uiteraard is het gewoon een onbegonnen zaak om alle mogelijke combinaties te gaan onderzoeken... Het aantal mogelijke gifmengsels is letterlijk ontelbaar.

Ik zie maar weinig mensen het bijenverhaal in een voldoende ruime context zetten. De imkermail die jullie publiceerden geeft absoluut een aanzet om daarover na te denken.

Geïsoleerd over neonicotinoïden bezig zijn interesseert mij al lang niet meer. Daarover nadenken is nadenken over landbouw en daarover nadenken brengt je toch snel bij de vraag: welke wereld willen we?

Brochure van Wervel vzw waarin de pijnpunten van het neoliberale marktmodel worden belicht en gepleit voor een ecologische economie toegepast op de landbouw
<http://www.wervel.be/downloads/ecolecon2012.pdf>

Wanneer gaan we inzien dat al die geïsoleerde gevechten maar weinig aarde aan de dijk brengen? Je moet bv. maar eens nagaan wat dat zogezegde verbod voor drie neonicotinoïden in de praktijk inhoudt... Als dat een verbod is... Zo weinig mensen denken echt helemaal door.

We zouden het evengoed over genetische manipulatie kunnen hebben. Rapporten pro en contra. Daar passeren we onze tijd mee. Als je echt doordenkt besef je dat alleen een geheel andere wereld het tij echt kan keren. Een andere wereld betekent echt andere waarden, andere politiek, landbouw, bosbouw, visserij, voeding, opvoeding... (laat me hier dan maar begrippen als religie en spiritualiteit voorlopig uit dit rijtje houden).

'Wat niet', is zoveel gemakkelijker als 'wat wel'. Maar

over dat 'wat wel' gaan we ons snel moeten bezinnen. Radicale veranderingen... en weet dat ik na meer dan 20 jaar Greenpeace ook de veranderingen die we daar voorstellen absoluut niet verregaand genoeg vind.

Het gaat véél verder dan strijden voor het milieu. We gaan alles moeten samenbrengen.

Duurzaamheid? Wijze mensen brachten hier al milieu, economie en sociale context samen maar dat blijkt niet voldoende.

Toch tijd voor 'waarden', religie en meer van dat?

Zeldzame mineervlieg in Steenbergse bossen

~ Daan Dekeukeleire en Chris Nuyens

Eerste vondst van de mineervlieg *Phytomyza hellebori* voor Vlaanderen in de Steenbergse bossen (Zottegem).

Op 16 november 2010 bezochten we de Steenbergse bossen, een nieuw reservaat van Natuurpunt in Zottegem (Middenloop Zwalm). Het was een mistige namiddag, en je kon slechts enkele meters ver zien: geen ideale dag voor natuurstudie. Maar gelukkig waren op de bladeren van diverse planten nog gangen van bladmineerders te zien. Bladmineerders (vliegen-, nachtvlinder- en keversoorten die gangen maken in bladeren) zijn een leuke en diverse groep. Veel soorten zijn specifiek voor één of enkele nauwverwante plantensoorten, en geven dan ook een beeld van het belang van plantendiversiteit voor insecten. Bovendien zijn ze gemakkelijk te determineren aan de hand van www.bladmineerders.nl (Ellis 2007).

De Steenbergse bossen staan bekend om hun grote populatie wrangwortel (*Helleborus viridis*). Ook op deze plant vonden we mineergangen. Het bleek om de mineervlieg *Phytomyza hellebori* te gaan. Dit was de **eerste waarneming voor Vlaanderen**. Over de levenswijze van de soort is niet veel gekend. De 2-3 mm lange zwarte vliegjes leven in twee tot drie generaties per jaar, en het is de enige mineerder op *Helleborus* soorten. De soort lijkt een voorkeur te hebben voor stinkend nieskruid (*H. foetidus*). Vaak wordt enkel deze soort aangetast, ook als andere *Helleborus*-soorten (zoals wrangwortel) in de onmiddellijke omgeving aanwezig zijn (Ellis 2007). Er zijn echter ook waarnemingen op kerstroos (*H.*

niger) en wrangwortel bekend.

In 2008 werd de mineervlieg voor het eerst waargenomen in België. In Villers-sur-Lesse (Namen) werden mijnen op stinkend nieskruid gevonden (Ellis 2007). In Groot-Brittannië en Nederland lijkt het erop dat de soort een recente nieuwkomer is (Ellis 2007; Stubbs 2000). Aangezien de soort in tuinen aangetroffen wordt, wordt vermoed dat ze geïntroduceerd is via gecultiveerde planten (Smith et al. 2007).

Op de verschillende *Helleborus* soorten in de plantentuin van de Universiteit Gent kon de mineervlieg bij diverse bezoeken in 2011 alvast niet gevonden worden. In het Limburgse bosreservaat Hasselbos (Tongeren) werden wel veel mijnen gevonden op wrangwortel (eigen waarnemingen). Dit oud middelhoutbos herbergt net zoals de Steenbergse bossen een zeer grote populatie wrangwortel. Dit lijkt er eerder op te wijzen dat de mineervlieg in onze streken geen exoot is, maar lang over het hoofd werd gezien.

Aantasting op *Helleborus viridis* f. Daan Dekeukeleire

Referenties:

- Ellis W.N. 2007 Bladmineerders van Europa. <http://www.Bladmineerders.nl>.
- Smith R.M, Baker R.H., Malumphy C.P., Hockland S. Hammon R.P, Ostojka-Starzewski J.C., Collins D.W. 2007 Recent non-native invertebrate plant pest establishments in Great Britain: origins, pathways, and trends. *Agricultural and Forest Entomology* 9: 307-326.
- Stubbs A. 2000 The hellebore leaf-miner *Phytomyza hellebori* Kaltenbach (Diptera, Agromyzidae) new to Britain. *Dipterists Digest* 7: 33-35.
- Daan Dekeukeleire (daan.dekeukeleire@gmail.com) & Chris Nuyens (chris_nuyens@telenet.be)

Hazelworm als alarmlicht?

~ Norbert Desmet

Het valt op als je voor onze streek in waarnemingen.be 'hazelworm' opzoekt, dat het aantal heel erg beperkt is en waarschijnlijk per jaar verder dalend. Is de hazelworm een alarmlichtje voor de teloorgang van de schrale biotopen? We zouden ook bv. levendbarende hagedis of bruin blauwtje kunnen kiezen of een sprinkhanen- of keversoort, of glimwormen... Vele overleven in kleine natuureilandjes zoals de overgang van bos naar weide, een wegberm, een overhoekje vergeten door de landbouw, een verwilderde tuin, een reservaatje, maar evengoed op een toekomstig bouwperceel, even gerust gelaten in afwachting van.

Hazelworm

foto: Gunther Groenez

Het is mijn indruk dat juist die schrale biotopen buiten de aandacht vallen van de 'moderne natuurbescherming' bij ons. We zijn bezig met bossen, hooilanden, waterpartijen als natuur-hotspots, waar we veel soorten kunnen sprokkelen. Ondertussen worden die schrale overschotjes omgezet naar landbouw of naar andere bestemmingen en verdwijnen zo in alle stille paretjes van biodiversiteit. Bovendien zijn ze vaak voor de Vlaamse Ardennen, maar ook in de zandige delen van ons afdelingsgebied de laatste getuigen van hoe de streek en vooral de vegetatie vroeger was.

Een voorbeeld haal ik uit mijn directe omgeving. Kraai, een plaatsnaam op de 'stafkaart' in de buurt van de oude zavelgroeven te Kwaremont, op de grens met Ronse. Daar liggen wat kleine restpercelen waar (gelukkig) niemand weg mee weet. Eentje is zelfs eigendom van de provincie, dienst wegen voor stapeling materiaal, allemaal hoogstens een

paar aren groot. Daar staat een mengeling van honingklaver, wilde peen, heelblaadje, margriet, knoopkruid e.a. maar vaak ook uitschieters als graslathyrus of bijenorchis (dit jaar zelfs op meerdere plaatsen en tot 12 op een perceeltje). Het is daar steeds vlinderfeest: zandoogjes, blauwtjes, luzernevlinders, maar evengoed sprinkhanen, kevers, geelgorzen, mieren, spinnen en ander moois. Maar voor hoe lang nog? Als de eigenaar daar zijn bouwmaterialen dumpst is het gedaan en ook als dat niet gebeurt gaat dat biotoop langzaam ten onder door vergrassing en verbraming. Door gebrek aan schaapherders en konijnenkwekers stapelt het gras zich immers op... Daarnaast heb je als rest-biotopen bosranden, kleine hellende graas/hooiweiden, houtkanten, wegbermen liefst op schrale grond, allemaal belangrijk als overlevingsposten voor veel soorten.

Tijd om er iets aan te doen, een noodplan of zo? Willen we al dat moois overhouden dan is een netwerk van schrale of moeten we zeggen 'authentieke' gebieden dringend te realiseren. Het probleem is dat je zo iets niet onder een grote aaneensluitende noemer krijgt. Dat is tegenwoordig de norm om iets te gaan doen. Ons 'doelgebied' is immers iets versnipperd, dikwijls verwilderd, een 'vuile boel' voor landbouw en overheid, bovendien vaak gespreid over verschillende gemeenten, maar met een belangrijke rol in het behouden van de eigen-aardige biodiversiteit, toch een van de doelstellingen van Natuurpunt en ANB? Van daaruit kunnen in hopelijk ooit betere tijden soorten weer andere gebiedjes gaan koloniseren, een klein natuurreservoir voor hopelijk een grotere toekomst. Benieuwd als dit verhaal vervolgd kan worden, mijns inzien zou dat moeten als we ons als natuurbeschermers serieus willen nemen...

Tuinvlindertelling in Vlaamse Ardennen *plus*

~ Jo Buysse

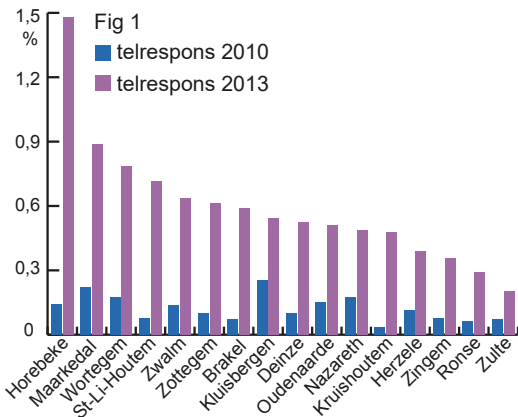
Natuurpunt in Vlaanderen, Natagora in Wallonië en de Vlinderstichting in Nederland organiseerden in het weekend van 3 en 4 augustus 2013 opnieuw een tuinvlindertelling. De resultaten voor Vlaanderen zijn te vinden op www.vlindermee.be waar ook het eindrapport kan gedownload worden.

Gamma-uil

foto: Gilbert De Ghesquière

Het werd een groot succes, mede te danken aan de grote pers-aandacht én het mooie weer. In vergelijking met het gemiddelde van de 6 eerdere edities over de jaren 2007 tot 2012 waren er dit jaar 4,4 maal meer deelnemers in Vlaanderen. Precies dezelfde toename zagen we in de regio Vlaamse Ardennen *plus*. Hier vergeleken we met 2010, toen we de resultaten voor onze regio bespraken

Tabel 1

Stad/gemeente	# vlinders	# tuinen	# vlinders per tuin
Zottegem	2164	65	33,3
Deinze	1672	63	26,5
Oudenaarde	1810	63	28,7
Brakel	1519	34	44,7
Ronse	869	30	29,0
Sint-Li-Houtem	765	28	27,3
Herzele	887	27	32,9
Nazareth	667	21	31,8
Maarkedal	790	21	37,6
Zwalm	904	20	45,2
Worteg-Petegem	693	19	36,5
Kruishoutem	661	15	44,1
Kluisbergen	454	14	32,4
Zulte	394	12	32,8
Horebeke	441	11	40,1
Zingem	336	10	33,6

in Meander 4/2010 (zie ook <http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs/2010-4>).

Het succes is goed af te lezen op fig.1, waarin we voor 2010 en 2013 de telrespons van de inwoners tonen als procent van het aantal huishoudens in de 16 gemeenten. Horebeke voert hier de lijst aan, maar Kruishoutem kende relatief de grootste stijging (x 14) gevolgd door Horebeke (x 10) en Sint-Lievens Houtem (x 9).

In Vlaamse Ardennen *plus* telde men 15 026 vlinders in 453 tuinen. Gemiddeld zag men er 33,2 vlinders en 7,1 soorten. De opsplitsing per gemeente ziet men in tabel 1 en de grootteverdeling der deelnemende tuinen in tabel 2.

In tabel 3 zien we dat de dagpauwoog in het groot aantal tuinen werd gezien (77,9 %) maar dat de gamma-uil het talrijkst was met 4419 exemplaren (kolom 3).

Voor de berekening van het aantal vlinders van de betreffende soort in een gemiddelde tuin waarin de soort voorkomt maken we gebruik van de mediaan in kolom 4, eerder dan van het rekenkundig gemiddelde. Dit laatste wordt te sterk beïnvloed

Tabel 2

Oppervlakte tuin	Aantal	Aandeel in %
< 25 m ²	7	1,6 %
25 - 100 m ²	81	17,9 %
100 - 1000 m ²	209	46,1 %
> 1000 m ²	156	34,4 %

Tabel 3
Vlaamse Ardennen plus

soort	in % der tuinen	aantal vlinders	mediaan	hoogste aantal
Dagpauwoog	77,9%	2114	4	59
Klein koolwitje	70,6%	1152	2	78
Gamma-uil	67,8%	4419	8	99
Oranje zandoogje	59,4%	2255	4	85
Kleine vos	55,6%	710	2	63
Groot koolwitje	53,9%	756	2	35
Atalanta	53,9%	640	2	43
Bont zandoogje	38,9%	523	2	20
Distelvlinder	38,4%	583	2	30
Gehakkelde aurelia	36,2%	287	1	13
Bruin zandoogje	34,4%	638	2	64
Landkaartje	27,8%	291	1	19
Koninginnepage	26,7%	149	1	3
Boomblauwtje	20,5%	141	1	6
Icarusbauwtje	13,2%	73	1	3
Citroenvlinder	12,8%	79	1	8
Klein geaderd witje	11,0%	101	1	19
Kolibrievlinder	5,3%	47	1	11
Koelvinkje	4,9%	40	1	5
Kleine vuurvvlinder	4,2%	28	1	4

Kleine vos foto: Lucien Van Den Daele

de soorten werden gezien in Vlaanderen en Vlaamse Ardennen plus. 15 van de 20 geselecteerde soorten kwamen in Vlaamse Ardennen plus in meer tuinen voor dan in Vlaanderen met als uitschieters het oranje zandoogje (x 1,7), de koninginnepage (x 1,5) en de kleine vos (x 1,3). 5 soorten kwamen minder voor waaronder vooral de citroenvlinder opvalt die bij ons in 2,6 maal minder tuinen voorkwam.

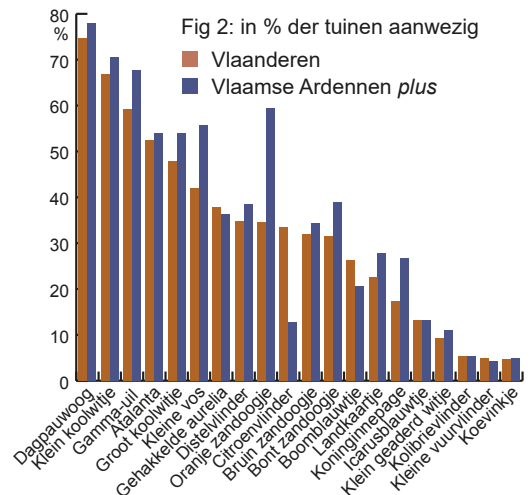
door het voorkomen van extremen.

In kolom 5 zien we de maximale aantallen die ergens in een tuin in onze regio werden waargenomen. Ook hier voert de gamma-uil de lijst aan met 99 exemplaren, wat echter het hoogste getal was dat in de database kon ingevoerd worden. In werkelijkheid ligt het waargenomen maximum voor de gamma-uil dus nog hoger.

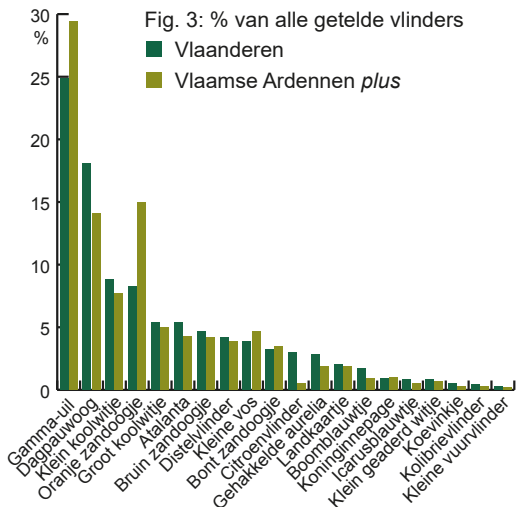
Naast de 20 voorgekozen soorten die men op de website kon aanvinken bestond ook de mogelijkheid om bijkomende soorten te melden. Er werden voor Vlaamse Ardennen plus nog ca. 20 andere soorten her en der gezien waarvan het muntvlindertje (10), de oranje luzernevlinder (10), de hageheld (6) en het zwartsprietdikkopje (5) het meest werden vernoemd. Zelfs de zeldzame kleine ijvogelvlinder werd bij ons uit 4 tuinen gemeld. Hoewel ze wel degelijk kunnen gezien zijn wordt verwarring met het landkaartje toch af en toe vastgesteld.

Vergelijking met Vlaanderen

In Vlaanderen telde men 202 851 vlinders in 7748 tuinen met gemiddeld 26,2 vlinders van gemiddeld 6 soorten per tuin. Ook in Vlaanderen kwam de dagpauwoog voor in het grootst aantal tuinen. Figuur 2 toont in hoeveel procent der tuinen de verschillen-

De gamma-uil was ook in Vlaanderen het talrijkst, met 25 % van alle getelde vlinders. In Vlaamse Ardennen plus was dat zelfs 29 %. In figuur 3 zien we het percentage vlinders van elke soort t.o.v. het totaal aantal getelde vlinders in Vlaanderen en Vlaamse Ardennen plus. Het meest opmerkelijk is het groot verschil dat we vinden bij het oranje zandoogje, dat bij ons 15 % van alle getelde vlinders bedroeg t.o.v. 8 % in Vlaanderen. De absolute uitschieter in de andere richting vinden we ook hier bij de citroenvlinder die bij ons slechts 0,5 % van het totaal aantal vlinders uitmaakte t.o.v. 3 % in Vlaanderen.

Met dank aan Wouter Vanreusel, Dienst Studie van Natuurpunt, verantwoordelijke Cel Netwerken en Data, voor het ter beschikking stellen van de gegevens en voor verdere nuttige inlichtingen en suggesties.

Jachtopeningsbesluit 2013-2018

Deze samenvatting geeft de grote lijnen van het nieuwe Jachtopeningsbesluit

Gewone jacht

• Grofwild:

Wild zwijn is geopend van 1 januari tot en met 14 juli en van 1 augustus tot en met 31 december. Een belangrijke wijziging daarbij is het niet langer opsplitsen in verschillende leeftijdscategorieën.

Reeget en -kits zijn gewijzigd naar een opening van 1 januari tot en met 31 maart, een verlenging dus van de opening met één maand. Reebok is open van 1 mei tot en met 14 september, een vervroeging van een halve maand.

• Kleinwild:

De opening voor haas en fazant blijft ongewijzigd.

Patrijs is opnieuw geopend van 15 september tot en met 14 oktober. Onder bepaalde voorwaarde is

jacht mogelijk t.e.m. 14 november.

• Waterwild:

Wilde eend opent een halve maand vroeger, namelijk van 15 augustus tot en met 31 januari.

De opening op Canadese gans wordt eveneens verlengd: opening van 15 augustus tot en met 31 maart.

De opening van de grauwe gans blijft ongewijzigd, namelijk van 15 augustus tot en met 30 september.

• Overig wild:

Konijn is geopend van 15 augustus tot en met 28 of 29 februari, een verlenging met één maand.

De opening van houtduif blijft ongewijzigd.

De opening van de vos verschuift, maar de duur van de periode blijft ongewijzigd: van 15 oktober tot en met 28 of 29 februari.

Voor verwilderde kat voorziet men in tegenstelling tot het vorige openingsbesluit een jaarrond opening, van 1 januari tot en met 31 december. Deze jacht is uitsluitend toegestaan met de kastval.

Bijzondere bejaging

Everzwijn van 1 januari tot en met 31 december, een verlenging met drie maanden.

Grauwe gans van 15 juli tot en met 14 augustus, met bijkomend een opening van 1 oktober tot en met 31 januari.

Canadese gans van 1 april tot en met 14 augustus. Wilde eend van 15 juli tot en met 14 augustus, een inkorting met een halve maand.

Smient van 15 oktober tot en met 14 november, en uitsluitend wanneer schade kan aangetoond worden aan landbouwteelten, andere dan permanente graslanden

Konijn van 1 maart tot en met 14 augustus, een inkorting met één maand.

Vos van 15 mei tot en met 14 oktober.

Edelhert, damhert, moeflon, houtduif en kievit blijven ongewijzigd

De voorwaarden om bijzondere bejaging uit te oefenen:

www.eurabo.be

bio-ecologische bouwmaterialen
voor energiezuinige houtbouw

Het keurmerk voor
verantwoord
bosbeheer

★★★

Ronse - Gent | tel + (0)55 23 51 40 | info@eurabo.be

- Het ontbreken van andere bevredigende oplossingen om belangrijke schade aan gewassen, weiden of eigendommen te voorkomen. Voor vogelsoorten die tot het jachtwild behoren, blijft dat beperkt tot belangrijke schade aan gewassen en weiden;
- Ter bescherming van wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats;
- In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

Vogelbescherming Vlaanderen reageert

Vogelbescherming Vlaanderen heeft een verzoekschrift ingediend bij de Raad van State tegen het Besluit van de Vlaamse regering betreffende de jachtopeningstijden. De grootste doorn in het oog van de natuurorganisatie is dat de jacht op de patrijs toegelaten blijft, "hoewel de zeldzaam wordende akkervogel als 'kwetsbaar' staat aangeduid op de Vlaamse Rode Lijst". Ook voor de jacht op de grauwe gans, de smient en de vos vindt de natuurorganisatie dat de jachtopeningstijden de dieren onvoldoende beschermen. De bijzondere jacht op de grauwe gans van 1 oktober tot en met 31 januari, is "onaanvaardbaar", omdat er

tijdens dezelfde periode ook wilde ganzensoorten overwinteren in Vlaanderen die tijdens de jacht voor verwarring zullen zorgen. Wat de smient betreft liet de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA) al weten dat het niet is aangetoond dat de eendensoort belangrijke schade aan gewassen veroorzaakt. Het aantal schadegevallen blijkt gering te zijn, en dus vraagt Vogelbescherming zich af waarom de jacht op de smient moet worden opgehouden. Ook de jacht op en de bestrijding van vossen klaagt de natuurorganisatie opnieuw aan in haar nieuw verzoekschrift bij de Raad van State.

Wildsoort	Reguliere jacht		Bijzondere bejaging		Bijzondere bejaging 2e periode		
	Van	T.e.m.	Van	T.e.m.	Van	T.e.m.	
Grofwild	Reebok	1-mei	14-sep				
	Reegeit	1-jan	31-mrt				
	Reekits	1-jan	31-mrt				
	Edelhert	1-okt	31-dec	1-jan	30-sep		
	Damhert	1-okt	31-dec	1-jan	30-sep		
	Moeflon	1-okt	31-dec	1-jan	30-sep		
	Wild zwijn	1-jan	14-jul	1-jan	31-dec		
Kleinwild	Haas	15-okt	31-dec				
	Patrijs	15-sep	14-okt				
	Fazanthen	15-okt	31-dec				
	Fazanthaan	15-okt	31-jan				
Waterwild	Grauwe gans	15-aug	30-sep	15-jul	14-aug	1-okt	1-jan
	Canadagans	15-aug	31-mrt	1-apr	14-aug		
	Wilde eend	15-aug	31-jan	15-jul	14-aug		
	Smient			15-okt	14-nov		
	Kievit			1-jan	31-dec		
Overig wild	Konijn	15-aug	28/29 feb	1-mrt	14-aug		
	Houtduif	15-sep	28/29 feb	1-mrt	14-sep		
	Vos	15-okt	28/29 feb	15-mei	14-okt		
	Verwilderde kat	1-jan	31-dec				

Paddenbroek (eindelijk) reservaat!

~ **Norbert Desmet**

De kogel is door de kerk, de 14 ha moerasgebied beneden 'de Kwaremont' te Berchem - Kluisbergen zijn eindelijk als natuureservaat erkend. Omwille van de natuurwaarde is het dit zeker waard, maar het was wel een langdurig parcours met hindernissen. Het Paddenbroek is immers gemeentelijke eigendom en is als dusdanig een oefening in samenwerking tussen verschillende instanties. Het gebeurt allicht niet veel dat bv. plaatselijke vissers inspraak krijgen en ook nog verder (onder beperkingen) kunnen vissen: dus moest er een visreglement komen, en dat moest goedgekeurd worden... Over vissen wordt niet zoveel in Meander geschreven, maar net zoals met vogels is de visstand de vertaling van de waarde van uw gebied op vlak van biodiversiteit. Te veel karper en brasem zorgen door hun 'woelgedrag' voor troebel water en vraat en dan kunnen waterplanten moeilijker gedijen. Kikkers en padden hebben zo problemen om hun eieren af te zetten, libellen evenzeer, en slakken en kleine waterfauna blijven al helemaal ondermaats aanwezig. Dus belangrijk toch en in vaktermen streeft men ernaar dat het water naar een ruisvoorn-zeelt type moet evolueren met snoek als predator, wat logisch moet leiden naar helder water met veel planten. Dat is nog een lange weg.

Maar er is hoop, via een provinciaal erosieproject werd er al een slibvang aangelegd (die wel een jaar na datum nog steeds niet tot onvoldoende werkt...) En door de erkenning als reservaat kunnen er subsidies vrijkomen voor eenmalige grote beheerwerken en dat wordt daar baggeren! In de laatste 20 jaar is het gebied immers langzaam gaan dichtslibben door afspoeling van de Kwaremonthellingen. Niet alleen is het water ondieper, maar tegelijk worden ook veel meststoffen meegevoerd, wat zijn negatieve invloed heeft op de flora, ook al omdat in het winterhalfjaar alles daar onder water staat. Het Paddenbroek is eigenlijk één groot zeggengebied en dat willen we zo goed mogelijk behouden. Dankzij die zeggens zitten er massa's moerassprinkhanen en groeit het zeldzame moeraskruiskruid op steeds meer plaatsen. Ook voor vogels is dit soort vegetatie belangrijk: het is een pitstop voor veel doortrekkende rietzangers en andere moerassoorten, getuige daarvan het hoge aantal ringvangsten. Af en toe ook van de zeldzame waterrietzanger, maar ook soorten als draaihals, porseleinhoen, snor,

sprinkhaanzanger en blauwborst zijn sterren op het palmares. De waterrietzanger zit in een Europees beschermingsproject en de tussenstops zouden wel eens steeds belangrijker kunnen worden voor de overleving van de soort, tenminste als men daar in Polen de laatste moerassen niet (met Europees geld!) verder gaat droogleggen. Daarnaast is zo een zeggenveld 's winters een ideale slaapplek voor waterpiepers. Meer dan 100 is voor Vlaanderen niet gewoon, hier wel.

Reservaten dienen beheerd te worden en daarvoor wordt gezorgd door koeien van Ename, meestal drie, die daar in het zomerhalfjaar logeren, bijgestaan door een aantal ezels: variatie in grazen, steeds goed. Er worden ook delen gemaaid en afgevoerd door de werkploegen van Natuurpunt, i.s.m. de gemeente Kluisbergen. Er is een knuppelpad en observatiehut aanwezig, dus kan iedereen een kijkje nemen. Nu

Bloedrode heidelibel

foto: Theo Helsloot

nog het reservaat meer integreren in de gemeente, er komen al scholen, maar nog te weinig, want het ligt toch op loopafstand. Er passeren meer en meer wandelgroepen en veel individuele wandelaars waarderen het gebied. In de gemeentelijke 'boekskes' volgt na de erkenning een regelmatig verslag van hun reservaat, ook belangrijk. Als conservator leidt Thijs Lietaer alles in goede banen, geholpen door Peter Vande Kerkhove en ondergetekende. Altijd boeiend met meer mensen, al is het maar als er al eens een koe ontsnapt...

Bijzondere vogelwaarnemingen juni-augustus 2013

~ Dimitri Van de Populiere

Tijdens de zomermaanden staat het vogels kijken meestal op een laag pitje. Velen leggen zich dan toe op insecten. Maar toch blijven we alert. De voorjaarstrek loopt immers nog tot juni, terwijl de eerste steltlopers al in juli beginnen terug te trekken. De trekkeloorts begint vanaf half augustus al bij enkelen serieus te broeien. We mochten ons deze periode verblijden met uitzonderlijke waarnemingen van zwarte ooievaar, grauwe kiekendieven, morinelplevieren, een kleinste jager en een ortolaan. Minpunt was alweer de opvallende achteruitgang van de zomertortel.

Eenden tot reigers

Eider: van begin januari aanwezig te Deinze, Noorderwal (het gaat hier dus wellicht om een escape). **Zomertaling:** 28-07: Eke, De Ratte: 1 ex (BDE); 20/24-08: Zingem, Weiput: 2 ex (BDE, e.a.). **Smient:** 7-07 tot 4-09: Zingem, Weiput: 1 ex (ADV, e.a.). **Wintertaling:** 27-07: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE); 29-08: Zingem, Mesure: 2 ex (ADV). **Geoorde fuut:** 11-08 tot 14-08 en 29/30-08: Nazareth, Callemoeie: 1 tot 4 ex (WSI, e.a.) en 1 ex (ADV, BDE). **Kwak:** 26-07: Eke: 1 ex over (SFE). **Kleine zilverreiger:** 19-06: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TLI); 8-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (NVW, e.a.). **Grote zilverreiger:** 4-06: Semmerzake: 1 ex (KDW); 6-08: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (NDS); 8-08 tot 27-08: omgeving Schelde Eine-Ename: 1 ex (JaVH, e.v.a.). **Ooievaar:** 26 waarnemingen. **Zwarte**

ooievaar: 30-07: Ronse, Scheldekouter: 3 ex over (DVE). **Lepelaar:** 5-08: Nazareth, Callemoeie: 2 ex (NVW, ADV); 28-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (NVW).

Roofvogels

Visarend: 26-08: Oudenaarde, stad; Mater; Huise, Leystraat; Borsbeke: 1 ex (BWI, LVDL, GCO, RBU). **Rode wouw:** 2-06: Eke, De Ratte: 1 ex (NVW); 7-06: Welden, Kouters: 1 ex (JVDB). **Zwarte wouw:** 11-06: Nokere, kasteelpark: 1 ex (BDH); 2-08: Kerzelare: 1 ex (BHE). **Bruine kiekendief:** 64 waarnemingen. **Blaauwe kiekendief:** 7-06: Wannegem-Lede: 1 ex; 18-06: Mater: 1 ex (LVDL); 5-08: Ronse, Tombele: 1 juv (DVE). **Grauwe kiekendief:** 4-06 en 10-06: Petegem, Langemeersen: 1 onv man & 1 tweede KJ (NGE); 18-06: Kruishoutem, Zijldegemkouter: 1 tweede KJ (GCO); 30-08: Ronse, Pyreneeën: 1 vr/juv (NDS). **Wespendief:** 87 waarnemingen. **Havik:** 1-06: Bos t'Ename: 1 ex (GTA); 8-07: Ruien, Kluisbos: 1 ex (BDK); 25-07: Kwaremont, Beiaardbos: 1 ex (NDS); 17-08: Nazareth, Hospicebossen: 1 ex (LDE) en Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 30-08: Ronse, Tombele: 1 juv (DVE). **Slechtvalk:** 50 waarnemingen.

Rallen tot sterneren

Kwartel: 34 waarnemingen (w.o. heel wat dubbelwaarnemingen). **Porseleinhoen:** 25-08: Berchem, Paddenbroek: 1 juv vangst (TLI). **Kluut:** 25-06: Nazareth, Callemoeie: 4 ex (NVW). **Kleine plevier:** 2-06 tot 25-07: Nazareth, Callemoeie: max 6 ex, w.o. 2 juv (BDE). **Morinelplevier:** 25-08: Huise, Leystraat: 2 ex (GCO, e.a.); 28-08: Wannegem-Lede: 3 ex over (GCO). **Bonte strandloper:** 21-07 en 13-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (JeVH, BDE). **Bosruiter:** 28-07: Eke, De Ratte: 1 ex (BDE, e.a.); 16-08: Wannegem-Lede: 1 ex over (GCO); 23-

“Oog in oog met de natuur”

optiek
Van
mmeslaeghe

Reeds jarenlang dé specialist in Vlaanderen voor optische instrumenten, verrekijkers, sterrenkijkers, telescopen en microscopen

Uitstekend advies, kwalitatieve producten aan concurrentiële prijzen en een prima dienst na verkoop

Nederstraat 20, 9700 Oudenaarde
tel 055/311801
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

08: Berchem, Paddenbroek: 1 ex over (SFE, TLI). **Groenpootruiter:** 8-06: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE); 11-08: Berchem, Paddenbroek: 1 ex over (TLI); 23-08: Eke, Koemeersen: 1 ex (GMI). **Kleinste jager:** 30-08 en 1-09: Zingem/Asper, omgeving Schelde: 1 juv (ADV, e.a.). **Zwartkopmeeuw:** 26 waarnemingen; max: 7-07: Wannegem-Lede: 53 ex achter tractor (GCO). **Geelpootmeeuw:** 19 waarnemingen. **Zwarte stern:** 9-06: Nazareth, Callemoeie: 4 ex (NVW).

Duiven tot lijsters

Zomertortel: 4-06: Petegem, Langemeersen: 1 ex (NGE); 9-06: Asper, Dorp: 1 ex (JaVH); 8-07: Oudenaarde, Industrierrein De Coupure: 1 ex (SDH); 9-07: Oudenaarde, Vestingen: 1 ex (DDG); 17-07: Bevere, N60: 1 ex (JDW); 15-08 tot 18-08: Wannegem-Lede: 1 tot 2 ex (GCO, e.a.). **Ransuil:** 11 waarnemingen; roepende jongen in Zingem, Eine en Welden. **Kerkuil:** 9 waarnemingen. **Nachtzwaluw:** 13-06: Herzele, Sint-Ankelinks: 1 ex (LCA). **Middelste bonte specht:** 3-08 en 13-08: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE). **Kleine bonte specht:** 15 waarnemingen. **Draaihals:** 17/25/28/29-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI, e.a.); 27-08: Berchem, Scheldemeersen: 1 ex (SDH). **Duinpieper:** 25-08: Oudenaarde: 1 ex (BWI). **Boompieper:** 8 waarnemingen in laatste week augustus. **Rouwkwikstaart:** 22/26-06: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (WSI, JaVH). **Nachtegaal:** 25-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI, e.a.). **Gekraagde roodstaart:** 8-06: Eke, Koemeersen: 1 ex (GMI); 6-08: Astene: 1 ex (IST); 14-08: Bos t'Ename: 1 ex (LME); 17-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI); 29/30-08: Borsbeke: 1 ex (JDS). **Tapuit:** 12 waarnemingen vanaf half augustus. **Paapje:** 25-08: Sint-Maria-Horebeke: 3 ex (LVDL); 30/31-08: Huise, Leystraat: 3 tot 4 ex (GCO, e.a.); 30-08: Kwaremont: 1 ex (NDS); 31-08: Rozebeke: 1 ex (LNE, RNE).

Zangers tot gorzen

Braamsluiper: 15 waarnemingen. **Rietzanger:** 21 waarnemingen. 25-08: Berchem, Paddenbroek: 7 vangst (TLI, e.a.). **Sprinkhaanzanger:** 41 waarnemingen. **Snor:** 29-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI, e.a.). **Cetti's zanger:** 17 waarnemingen. **Bonte vliegenvanger:** 18-06: Wortegem: 1 ex (NDS); 29-08: Bos t'Ename: 1 ex (LME). **Grauwe**

Draaihals

foto: Walther De Munter

vliegenvanger: 47 waarnemingen. **Matkop:** 28 waarnemingen. **Wielewaal:** 29 waarnemingen. **Kleine barmisj:** 13-07: Ronse, oude spoorweg: 2 ex (DVE). **Europese kanarie:** 20-07: Wannegem-Lede: 1 ex (GCO); 27-08: Eine, begraafplaats: 1 ex (BHE). **Goudvink:** 21-08: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE). **Appelvink:** 4-06: Ronse, Sint-Pietersbos: 2 ex (KGO); 11-06: Oudenaarde: 2 ex (NGE); 27-07: Opbrakel: 2 ex (WFA). **Kruisbek:** 22 waarnemingen; voornamelijk tweede helft juli. **Ortolaan:** 25-08: Huise, Leystraat: 1 ex (GCO). **Geelgors:** 32 waarnemingen.

Dank aan alle waarnemers.

De Zonnebloem

*Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze*

*Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen*

*Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken*

*Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be*

DEplus: Natuurpunt afdeling Deinze-plus
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufrent Omer Watzet
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-plus
OUD W-P: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-Wortegem-Petegem
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus
PAWG: Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus

Woensdag 2 oktober 2013

■ **PAWG: Determinatietocht voor paddenstoelen in Heerlijkheid Hemsrode.** Gids: Christine Hanssens tel. 056/21.23.13. Aansluiting bij de uitstap van Mycologia Zuid-West-Vlaanderen. Afspraak om 13u30 aan de kerk van Anzegem. Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte, kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 12u.

Zaterdag 5 oktober 2013

■ **SL+ VWG: Trektelvoormiddag (Eurobirdwatch).** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trekomstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website <http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/activiteiten.php> om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trek tellen. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, evt. telescoop.

■ **SL: Cursus paddenstoelen voor beginners praktijkles deel 2** (bos t'Ename te Ename). Samenkomst om 9u aan de kerk van Ename, Enameplein te Ename. Lesgever is Wim Veraghtert, educatief medewerker Natuurpunt Educatie. Einde omstreeks 12u.

Zondag 6 oktober 2013

■ **KRB +IWG: 'Beestjes in het bos'.** (Openingsweekend Week van het Bos). Gids: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42 of ronnydeclercq@pandora.be. Afspraak om 14u aan 'De Bramentuin', Ganzenberg te Schorisse. Kleine ongewervelde beestjes maken 98 % uit van alle soorten in het bos. Kom ze ontdekken. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 12 oktober 2013

■ **ZV: Appelpluk + mobiele fruitpers.** Info An De Schrijver, 0484/77.72.44. Afspraak vanaf 9u30 aan de boomgaard te Boembeke, aan de Langendries te Zottegem (op 100m van de Zwalm); einde rond de middag. Er worden appels geraapt en geplukt voor het persen tot appelsap. De appels worden na de middag verwerkt in de mobiele fruitpers aan de Boembekemolen. De mobiele pers spoelt, raspt, pers en pasteuriseert. Het gepasteuriseerde sap wordt afgevuuld op vaatjes van 5 liter (type plastic-in-karton) en kan je twee jaar bewaren. www.mobielefruitpers.com. Doel is dat we dat sap kunnen serveren op onder meer de Lentemaaltijd en de Boembekefeesten en dat we daarbuiten het sap te koop kunnen aanbieden. Een deel van het sap wordt gebruikt

voor de productie van ons bier Boembeke Luiwerk. Einde omstreeks 17u.

■ **PAWG + OUD W-P: Determinatietocht voor paddenstoelen in het bos t'Ename – Wallebos.** Afspraak om 9u30 aan de loods Natuurpunt, Braambrugstraat 43 te Ename. Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte, kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 12u.

■ **OUD W-P: Nacht van de duisternis in de Reymteersen.** Gidsen: Günther Groenez, tel. 0486/16.74.30 en Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Samenkomst om 20u aan het begin van de Hemelrijkstraat te Nederename. Thema-activiteit rond 'nacht van de duisternis' met o.a. sterrenkijkactiviteit.

■ **KRB+ MOW Maarkedal: Nacht van de duisternis: Vuurwandeling.** Start en inschrijving tussen 20 en 21u aan café 'De Zullezitter', Langestraat 2 te Schorisse (buurt van de Delhaize). Wandeling zonder gids, individueel of in groepjes (een trajectbeschrijving wordt meegeven). Onderweg zijn er vier stops voorzien, waar een (ander type) vuur te zien is. Daar valt iets te beleven of wordt er uitleg gegeven. Gevarieerde wandeling van ongeveer 5 km lang langs verharde wegen. Het plannetje dat meegegeven wordt is tegelijk een opdrachtenblad. Vragenlijst wordt afgegeven in café de Zullezitter waar ook de prijzen kunnen afgehaald worden.

■ **DEplus: nacht van de duisternis: wandeling in het stadsbos.** Info: Wim Verduyts, tel. 09/386.09.29. Vertrek wandelingen om 19u30, 20u en 20u30 aan de Ceder, Parijsestraat 34 in Astene. Duur: 1u30. Ontdek het nachtelijke leven in de natuur. Aan De Ceder staan sterrenkijkers opgesteld om de wonderlijke wereld van het heelal te bekijken. I.s.m. ANB, VLM, De Ceder, Vereniging voor Sterrenkunde, Milieufrent Omer Watzet en Samenwerkingsverband Stadsbos Deinze.

■ **HOU + JNM: Nacht van de duisternis: Wolfenpadtocht.** Samenkomst markt Sint-Lievens-Houtem om 19.30u. Info: 0496/45.69.83. Via een met touw gespannen parcours kunnen we ons inleven hoe het moet zijn om door de nacht te zwerven... In het duister merken we hoe we ook onze andere zintuigen meer gebruiken dan enkel onze ogen. We verdelen ons in kleine groepjes en jullie worden begeleid door iemand die het parcours kent. Meebrengen: schoeisel en kledij graag aangepast aan het weer. Liefst geen zaklampen (begeleider is wel voorzien).

■ **NWB: Plantenstudiedag in Ukkel.** Gids: Luc Allemeersch, tel. 02/361.60.54. Samenkomst op de parking van het station Moensberg (Horzelstraat 1180 Ukkel – verlengde van de Grote Baan in Drogenbos) om 9u30, Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E4.45.32, op en rond het oude kerkhof van Sint-Gillis in de Stillelaan te Ukkel, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2014. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18, e-mail: andre.vandenbergh@skynet.be. Liefhebbers uit onze regio kunnen kostendelend meerijden (contact nemen met Karel De Waele, 09/386.45.60 of via mail karel.de.waele@skynet.be).

Zondag 13 oktober 2013

■ **RO: Appelpluknamiddag aan de Waaienbergh.** Coördinatie: Walter Vandermeulen tel: 0496/53.00.85, e-mail: waltervdm3401@hotmail.com. Samenkomst om 15u aan de boomgaard in de Waaienberghstraat te Ronse, Einde voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen, emmer, handschoenen.

■ **DEplus: Week van het Bos: inhuizing wandel- en fietspaden in het Goed te Parijs.** Startpunt De Ceder, Parijsestraat 34, Astene tussen 13u30 en 18u. Vrij wandelparcours van 3 en 5 km: maak kennis met de nieuwe wandel- en fietspaden, het speelbos, de schapen en koeien, tal van leuke weetjes over de natuur. Informatieve stops, boeiend voor jong en oud. Randomatie en infostanden aan De Ceder. Er zijn ook begeleidde wandelingen:

- Gezinswandeling over paddenstoelen (gidsen Eddy Saveyn en Georges Kuipers): wandeling om 14u en om 16u (duur: 1u): Tijdens deze gezinswandeling gaan we op zoek naar heksenkringen, elfenbankjes, heksenboleten, duivelseieren en andere herfstverschijnselen.
- De geschiedenis van het stadbos Deinze (om 14u). I.s.m. ANB, VLM, De Ceder en Samenwerkingsverband Stadbos Deinze.

■ **HRZ: Paddenstoelenwandeling.** Gids: Frederik Dierickx. We vertrekken om 9u30 aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 103, Sint-Lievens-Esse. Einde rond 12u. Is de paddenstoel een plant of een schimmel? Waar groeien ze het liefst? Waarom zijn sommige te eten en andere uiterst giftig? www.natuurpuntherzele.be.

Zaterdag 19 oktober 2013

■ **PAWG + RO: Determinatietocht voor paddenstoelen in het Sint-Pietersbos te Ronse.** Gids: Willy Termonia, tel. 055/21.86.90. Afspraak om 9u30 aan de kerk van Louise-Marie, La Salettestraat. Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte, kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 12u.

■ **PAWG + RO: Determinatietocht voor paddenstoelen in Oude spoorweg te Ronse.** Gids: Willy Termonia, tel. 055/21.86.90. Afspraak om 13u45 aan het Paterskerkje, Elzelestraat (tegenover Mgr. Beylsstraat). Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte, kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 16u30.

■ **RO: Nachtwandeling in de Pyreneeën langs het wandelpad te Ronse.** Thema: nachtlevens en (bij)geloof in de natuur Gidsen: Gudrun Snauwaert en Ringo Vanovervelt. Samenkomst om 19u bij Hof ter Guchten Rotterij 278 te Ronse. Einde voorzien rond 21u. Meebrengen: laarzen, zaklamp. Info via Ringo tel 0468/32.21.98; e-mail: elfride.ringo@gmail.com.

■ **HOU: Mythologische en culinaire herfstwandeling.** Samenkomst om 18.30u aan de feestzaal De Boomgaard te Cotthem, Sint-Lievens-Houtem. Info: 0496/45.69.83. Gids: Brigitte Pede en Laetitia Sonck. Prijs: 3 euro (reserveren verplicht: nphoutem@gmail.com) Boswandeling met mooie vertelsels over bomen en struiken, met herfstige lekkernijen bij knetterend buitenvuurtje als afsluiter. In kader van Week van het Bos. Meebrengen: zaklamp, aangepast schoeisel en kledij.

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Chris Nuyens tel. 0495/67.96.15. Afspraak om 10u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 20 oktober 2013

■ **SL+ VWG: Trektellen.** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trekomstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website <http://www.vwg-vlaamseardenenplus.be/activiteiten.php> om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trekten. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, evt. telescoop.

■ **DEplus: Officiële opening van Zeveren Plancke.** Info Koen Houhoofd, tel 09/328.11.08. 'Zeveren Plancke' vormde tot de jaren 60 een verbinding tussen Zeveren en de graanmolen op de Oude Brugse Poort. Natuurpunt heeft nu met een nieuw knuppelpad deze trage weg tussen Zeveren en Deinze hersteld. We nodigen u dan graag uit voor de officiële opening van Zeveren Plancke om 10u30 (Kerkstraat, Zeveren). I.s.m. Stad Deinze, VLM en het Europees project 'Balance'.

■ **DEplus: Familiale wandeling langs trage wegen te Gottem.** Gidsen: Eddy Vervynck, tel 0496/62.63.03 en Paul De Wilde, tel 0478/36.75.51. Start om 14u aan de kerk van Gottem. Op de dag van de trage weg wandelen we langs de talrijke kerkwegels van Gottem en ontdekken zo enkele mooie landschappen. Meebrengen: goede wandelschoenen, bij veel regenval zijn laarzen aangewezen. Einde rond 17u.

■ **RO+MOW+TW: Dag van de trage weg te Ronse.** Gidsen: Filip Keirse, Roland Drieghe, Christophe Van Thuynne en Isabelle DeVleeschauwer. Samenkomst om 14u aan CC De Ververij, Wolvestraat 37 te Ronse. Keuze uit drie lusvormige wandelingen (5, 7 of 10 km):

- De cultuurhistorische wandeling (5 km) brengt je langs de Fiertelmeers, Schavaart en de Hemelberg.

- De natuurwandeling (7km) heeft een bezoek aan het Bois Joly als extraatje.

- De vergezichtenwandeling (10 km) leidt je langsheen de Hemelberg en de Spichtenberg. De bovenloop van de Nederholbeek is het avontuurlijke hoogtepunt van deze wandeling.

Ongetwijfeld maak je dus kennis met een weg, een plantje of een verhaal dat voor jou onbekend was. Einde omstreeks 17u met achteraf mogelijkheid voor een drankje in CC De Ververij. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel. Gratis deelname en wandelfolder. **Let op: Vooraf inschrijven is noodzakelijk bij 055/23.28.16** tijdens de kantooruren of tragewegen@ronse.be. Organisatie i.s.m. de stad Ronse.

■ **KRB: 'De bomen en het bos', verschillende soorten bomen leveren een verschillend soort bos.** Gids: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42 of ronnydeclercq@pandora.be. Afspraak om 14u aan 'De Bramentuin'. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 26 oktober 2013

■ **KBE: Werkdag in Bos t'Ename.** Begeleiders: Pieter Blondé, 0488/36.22.79 en Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Elke laatste zaterdag van de maand is het verzamelen geblazen om vele klusjes te doen in het natuurreservaat Bos t'Ename. In de wintermaanden wordt er voornamelijk gekapt. Brandhout wordt op jaarbasis verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: Hakmes/bijl en/of motorzaag, werkhandschoenen, laarzen. Einde omstreeks 17u.

■ **PAWG + SL: Determinatietocht voor paddenstoelen in het Lozerbos.** Afspraak om 13u45 aan de kerk te Lozer, hoek Lozermolenstraat en Lozerkerkweg. Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte, kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 17u.

■ **SL: PP-voorstelling over 'Ecuador'** door Peter Depodt. Aanvang te 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom € 2,50 (max. € 5 per gezin). Zie ook de aankondiging op de achterkaft.

Zaterdag 9 november 2013

■ **PAWG + RO: Determinatietocht voor paddenstoelen in het Kerkhof Hogerlucht en/of Bois Joly te Ronse.** Afspraak om 13u45 aan de parking van het kerkhof, Hogerluchtstraat te Ronse (niet kant Ommegangstraat!). Bij ongunstige omstandigheden, bv. langdurige droogte,

kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie geïnteresseerd is en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn adres door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com of 09/380.03.00) en ontvangt dan ongeveer een week vóór de uitstap nog een uitnodiging. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 16 november 2013 Dag van de Natuur

■ **RO: boomplantactie in het geboortebos.** Coördinatie Philippe Moreaux tel: 0476/49.24.61, e-mail: moreauxphilippe1951@gmail.com. Samenkomst om 14u op het einde van de Jagersstraat. Aanplanting van geboortebomen met aansluitend receptie aan het geboortebos langsheen het stedelijk wandelpad te Ronse. Eind voorzien rond 17u.

■ **KRB: werken in de natuur / dag van de Natuur.** Begeleiding: Filip Hebbrecht tel. 055/49.55.63 of filip.hebbrecht@pandora.be. Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v. N°14 te Zegelsem. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter. Meebrengen: hakmes/bijl en/of motorzaag, werkhandschoenen, laarzen. Einde omstreeks 16u.

■ **DEplus: beheerwerken Zeverenbeekvallei.** Info: Rik Desmet, tel 09/386.46.63 of 0497/87.56.14. Start om 9u en 13u aan de Kauwestraat in Zeveren-Deinze. Opruimen hout van populieren. Einde rond 17u. Wie mee werkt heeft recht op een deel van het hout, wel zelf voor vervoer zorgen. Meebrengen picknick, werkhandschoenen, laarzen en eventueel bijl en takkenschaar.

■ **ZV: Dag van de natuur in de Middenloop van de Zwalmvallei.** Contactpersoon: Chris Nuyens tel. 0495/67.96.15. Afspraak om 10u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **HRZ: Volkse Plantdag. Plantactie in Herzele.** Locatie en tijdstip worden op www.natuurpuntherzele.be en in onze nieuwsbrief aangekondigd.

■ **GZ: Aanplant van een bos.** Contactpersoon Paul Dhondt tel 0498/52.01.31. Samenkomst om 14 uur aan Zingembrug, kant Zingem. Op een nieuw verworven terrein van Natuurpunt afdeling Zingem wordt een bos aangeplant. We werken tot 17 uur. Er zal voorzien worden in een hapje en een drankje. Meebrengen: laarzen, werkhandschoenen, evt. spade.

Zondag 17 november 2013

■ **KBE+OUD W-P: Herfstwandeling in Bos t' Ename.** Gids: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename. Einde omstreeks 12u.

Zaterdag 23 november 2013

■ **SL: PP-voorstelling over West Papoea** door Bernard Van Elegem. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom € 2,50 (max. € 5 per gezin). Zie ook de aankondiging op de blz. 38.

■ **GZ: Westvleterenavond.** In zaal 'De Klub', Kwaadstraat 9 in Zingem proeven we het befaamde Westvleteren bier. Begin om 20u. Voor meer info: Paul Dhondt 0498/52.01.31. De opbrengst gaat integraal naar het aankopen en het beheren van reservaten.

Zaterdag 30 november 2013

■ **KBE: Werkdag in Bos t'Ename.** Begeleiders: Pieter Blondé, 0488/36.22.79 en Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Elke laatste zaterdag van de maand is het verzamelen geblazen om vele klusjes te doen in het natuurreservaat Bos t'Ename. In de wintermaanden wordt er voornamelijk gekapt. Brandhout wordt op jaarbasis verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: Hakmes/bijl en/of motorzaag, werkhandschoenen, laarzen. Einde omstreeks 17u.

■ **VA+ IWG: Relatie paddenstoelen en viezebeestje, excursie in het Lozerbos.** Gidsen: André Wandels, tel.09/383.66.25 ritadeclercq@gmail.com en Etienne Colpaert, tel.09/386.63.90 etienne.colpaert@telenet.be. Samenkomst om 13u45 aan de kerk van Lozer. We gaan uit op onderzoek en zetten de theorie, die we in april hebben opgedaan, om in de praktijk. Einde omstreeks 17u.

Zondag 1 december 2013

■ **VA: Winterse natuurwandeling in en rond de Koppenberg te Melden.** Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14u aan de kerk te Melden. Wandeling langs trage wegen, door het Koppenbergbos, met aandacht voor historie, landschap en natuur. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: waterdicht goed schoeisel en kledij, verrekijker.

Zaterdag 7 december 2013

■ **HRZ: Kaasavond.** Begin: 18u in Zaal Antoniuskring, Dorpsplein, Borsbeke. Kaarten zijn vanaf september te koop bij de bestuursleden of via de website. Volwassenen 14 euro, kinderen 8 euro. www.natuurpuntherzele.be.

Zondag 8 december 2013

■ **DEplus: Wandeling in Sint-Martens-Leerne.** Gidsen: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08 en Paul Geeroms. Start om 9u30 aan de kerk van Sint-Martens-Leerne. We verkennen het leven in en naast de Leie. Mee te brengen: laarzen of ander waterdicht schoeisel, eventueel verrekijker. Einde omstreeks 11u30.

Donderdag 12 december 2013

■ **OUD W-P + IWG: Oog in oog met vieze beestjes.** Gidsen: Bryan Goethals, tel. 0474/94.22.40 bryan.goethals@telenet.be. Samenkomst om 20u in het Liedtskasteel, Parkstraat 4 te Oudenaarde. Een kennismaking met het op naam brengen van ongewervelde beestjes. We gebruiken de aanwezige bino's om insecten, spinnen en andere kleine beestjes recht in de ogen te kijken. Je kan ook zelf beestjes meebrengen. Einde om 22u. Meebrengen: eventueel eigen bino, loop en insecten- en/of spinnengids zijn nuttig. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 14 december 2013

■ **DEplus: Tweede familiale natuurquiz.** Info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Quiz vanaf 20u in zaal ter Wilgen (Poelstraat 70 in Deinze). Een gezellige en luchtige natuurquiz voor iedereen met interesse voor het leven in onze streek. Mooie prijzen te winnen. Groepjes van 4 personen kunnen zich inschrijven via info@deinzeplus.be voor 1 december. Inschrijving 3 euro per persoon, ten voordele van de natuurreservaten van onze afdeling. Einde omstreeks 22u30.

Zondag 15 december 2013

■ **GZ: Wandeling langs landelijke wegen in Huisse.** Contactpersoon: Eddy Van Den Abeele, tel 09/384.43.54 of 0474/62.20.52. Samenkomst om 14u aan het gemeentecolplex in Huisse. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Zaterdag 21 december 2013

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Chris Nuyens tel. 0495/67.96.15. Afspraak om 10u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **SL: PP-voorstelling over Nieuw-Zeeland,** onze droom(huwelijks)reis. Jeroen en Lies Vanheuverwyn. Aanvang te 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom € 2,50 (max. € 5 per gezin). Zie ook de aankondiging op de achterkaft.

Zaterdag 28 december 2013

■ **KBE: Werkdag in Bos t'Ename.** Begeleiders: Pieter Blondé, 0488/36.22.79 en Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Elke laatste zaterdag van de maand is het verzamelen geblazen om vele klusjes te doen in het natuurreservaat Bos

t'Ename. In de wintermaanden wordt er voornamelijk gekapt. Brandhout wordt op jaarbasis verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: Hakmes/bijl en/of motorzaag, werkhandschoenen, laarzen. Einde omstreeks 17u.

Zondag 29 december 2013

■ **SL+VWG: Vogeltocht naar Antwerpen linkeroever.** Gids: Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 8u aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden. De exacte bestemming wordt kort van tevoren bepaald. Observatie van watervogels, ganzen, ... Einde omstreeks 17u. Meebrengen: vogelgidsen, verrekijker (evt. telescoop), warme kledij, laarzen of goed schoeisel, picknick, drank.

Woensdag 8 januari 2014

■ **VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne**, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,... Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen *plus*.

Vrijdag 17 januari 2014

■ **Gezamenlijke nieuwjaarsreceptie van natuurland VA-plus en Milieufront Omer Watzee.** We zetten het

nieuwe jaar in met een hapje en een drankje. Afspraak om 19u30 in de parochiezaal te Leupegem - Oudenaarde (Sompelplein). Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Kattedstraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66 of info@milieufrontomerwatzee.be

Zondag 19 januari 2014

■ **VWG + SL: Vogeltocht voor beginners, met aandacht voor de watervogels.** Gids: Jacques Vanheeuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

Zaterdag 25 januari 2014

■ **DEplus: Powerpointvoorstelling 'Karel en Alma in India: een cultuurschok'.** Info Karel De Waele, tel 09/386.45.60. Start om 20u in zaal Ter Wilgen (Poelstraat 70, Deinze). Einde rond 23u. Na hun individuele reizen in Australië gingen onze wereldreizigers nu eens mee op groepsreis door Rajasthan. Ze zagen er de pracht en de praal van de maharajah's, de vele tempels en monumentale gevels, maar ook de armoedige en onhygiënische toestanden in de steden en dorpen. Karel kon uiteraard niet nalaten de groepsleden ook te laten kennis maken met enkele vogels en planten. Dit leverde een mozaiek aan kleurrijke beelden op, die ze willen delen met hun achterban. Toegangsprijs 2.50 euro/persoon of 5 euro/gezin.

Uw reclame in Meander bereikt 2600 leden-gezinnen in de regio Vlaamse Ardennen *plus* en meer dan 250 sympathisanten over gans Vlaanderen
Geïnteresseerd? Contacteer voor meer inlichtingen één der redactieleden (zie colofon).

Office Partners

méer dan complete kantoorinrichting

gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies op maat

<http://www.officepartners.be>
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen De Pourcq Bernard
en Moreaux Philippe

Blauwesteen 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsenpraktijkblauwesteen.be
tel: 055/21.38.19

uit sympathie

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN

- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL

- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten O.L.W.

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

De Mediawatcher

Achteruitgang dagvlinders

De populatie graslandvlinders is sinds 1990 met bijna de helft afgenomen. Dat blijkt uit een 22 jaar durende studie in 19 Europese landen, waaronder België. Intensieve landbouw en de ontvolking van het platteland in Oost- en Zuid-Europa waardoor graslanden niet meer worden onderhouden en dichtgroeien, liggen aan de oorzaak.

Uit de resultaten blijkt dat op Europese schaal acht grassoorten achteruitgingen, twee stabiel bleven en slechts één soort erop vooruitging, voor zes soorten was de trend onduidelijk. Van de Europese soorten die in ons land voorkomen, gaat het hooibeestje achteruit, net als de argusvlinder. "Die laatste soort was tot in de jaren negentig zeer algemeen, maar komt nu enkel in de West-Vlaamse polders, het Antwerpse havengebied en Zuidoost-Limburg voor", verduidelijkt Dirk Maes (INBO). Het oranjetipje blijft stabiel, net als het bruin dikkopje en het dwergblauwtje, die enkel in kalkgraslanden in Zuidoost-Limburg voorkomen. Het klaverblauwtje gaat vooruit, mogelijk een gevolg van de klimaatopwarming.

Vilt, nieuwsbrief, 23/07/2013

Achteruitgang bijen

Volgens onderzoekers is de VS is een combinatie van pesticiden en schimmelbestrijdingsmiddelen de oorzaak van bijensterfte. Deze zorgt ervoor dat bijen besmet geraken met een parasiet en de besmetting niet zelf kunnen bestrijden.

De Morgen, 30-07-2013

Vuursalamander bedreigd?

Onderzoekers van de Universiteit Gent hebben, in samenwerking met RAVON, de Vrije Universiteit Brussel en het Imperial College London, een nieuwe schimmel ontdekt. De ontdekking betekent een

Vuursalamander

foto: Rik Desmet

belangrijke doorbraak in het onderzoek naar de plotselinge crash van de vuursalamanderpopulaties in Nederland.

Sinds 2010 worden in Nederlands Limburg dode vuursalamanders gevonden. De oorzaak van deze sterfte was een raadsel tot de onderzoekers een nog niet eerder beschreven schimmel isoleerden uit de dode dieren. *Batrachochytrium salamandrivorans* is een zeer agressieve schimmel en blijkt in staat om vuursalamanders binnen twee weken te doden. De oorzaak werd achterhaald, maar een groot aantal vragen wacht nog op een antwoord. Waar komt de schimmel vandaan? Wat is de impact op andere soorten dan de vuursalamander? Blijven de gevolgen beperkt tot Nederlands Limburg of zal *Batrachochytrium salamandrivorans* ook in andere landen opduiken? In elk geval is de situatie in Nederland dramatisch: RAVON schat dat 96% van de Nederlandse vuursalamanders intussen is gestorven. Het is dan ook van belang om elke vuursalamander waarvan de doodsoorzaak niet duidelijk is (dus geen verkeersslachtoffers of dieren die werden aangepikt door fazant of kraaiachtigen) in te zamelen en voor verder onderzoek over te maken aan de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent (contact: an.martel@ugent.be). (Natuurpuntbericht, 2-09-2013)

Landbouwhervorming

Na bijna twee jaar onderhandelen over de hervorming van het Europees landbouwbeleid is de kogel door de kerk. "Het politiek akkoord tussen Commissie, Raad en Parlement maakt landbouwsteun eerlijker en groener en het landbouwbeleid efficiënter en transparanter", reageert EU-commissaris Dacian Cioloș.

Het nieuwe GLB zal gedeeltelijk in 2014 en gedeeltelijk in 2015 in werking treden.

De Europese Commissie verbond aan 30 procent van de directe inkomenssteun de voorwaarde om drie 'vergroeningsvoorwaarden' te respecteren: een voldoende grote teeltdiversificatie op het bedrijf, het behoud van het areaal permanent grasland en het instandhouden en/of aanleggen van ecologisch focusgebied. Raad en Parlement konden zich vinden in het principe van vergroening, maar eisten soepelere voorwaarden. "Beter een realistische vergroening waarbij de ambities iets lager liggen dan helemaal geen vergroening", was het uitgangspunt van Vlaams minister-president Kris Peeters, zoals altijd zeer ambitieus in groene zaken...

In het politiek akkoord blijven de drie vergroeningseisen behouden, maar kunnen ze flexibeler ingevuld worden. Bestaande inspanningen zoals groenbedekking, agromilieumaatregelen, ...

kunnen worden gevaloriseerd. Daarnaast is ook het voorstel van Vlaanderen weerhouden om de vergroening ook gedeeltelijk via samenwerking tussen landbouwers te mogen realiseren.

In regio's met een 'natuurlijke handicap' om aan landbouw te doen, zullen de boeren extra steun kunnen genieten.

De zogenaamde tweede pijler van het GLB, plattelandsontwikkeling, kreeg ook een grondige make-over. Voor agromilieuklimaatmaatregelen is de grootste nieuwigheid de link met vergroening. De Commissie is van oordeel dat de agromilieumaatregel verder moet gaan dan de vergroening en enkel een vergoeding kan gegeven worden voor extra inspanningen

VILT, nieuwsbrief, 26/06/2013

Nederland gooit het agrarisch natuurbeheer volledig om

Vanaf 2016 gooit Nederland het agrarisch natuurbeheer over een gans andere boeg. Het nieuwe beleid vertrekt van groepen van boeren die aan natuurbeheer doen en daarbij concretere doelstellingen nastreven. Er wordt van hen verwacht dat ze in grotere gebieden een grotere bijdrage aan de biodiversiteit leveren dan vandaag het geval is. Er wordt afgestapt van de beheerovereenkomsten met individuele boeren. Alleen die gebieden waar de natuur er kan op vooruitgaan, komen nog in aanmerking voor subsidie.

Vilt Nieuwsbrief, 17-07-2013

Ophoging weide Vinkt (Deinze) gaat niet door

Op 19 juni 2013 vernam Milieufrent Omer Watzte (MOW) van de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen dat de ophoging van twee laaggelegen percelen in overstromingsgebied van de vallei van de Scheerbeek te Vinkt niet doorgaat. Deze percelen stonden eind december en eind januari onder water. De percelen worden als biologisch waardevol gekarteerd.

MOW had beroep aangetekend bij de provincie Oost-Vlaanderen nadat de stad Deinze wel een vergunning aan de landbouwer had verleend. Het advies van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar was uitgesproken negatief. Er waren immers ruim onvoldoende maatregelen genomen om de waterberging te compenseren. De aanvrager heeft dit inmiddels ingezien en heeft zijn aanvraag nu ingetrokken. De ophogingen gaan dus niet door.

Suskewiet Cultureel erfgoed?

Op advies van de expertencommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed heeft Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege het vinkenzetten toegevoegd aan de Inventaris 'Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed'. De Inventaris telt nu 37 tradities, fenomenen of gewoontes. Vogelbescherming Vlaanderen vindt het niet kunnen dat een minister van leefmilieu en natuur het vinkenzetten op die lijst plaatst. De huidige vinkensport heeft niets van doen met natuurbehoud en is nog altijd verantwoordelijk voor de illegale vangst van vele duizenden vinken per jaar. Nieuwsbrief Vogelbescherming, 9 -07-2013

Daar kan je gif op plassen

Milieuorganisatie Friends of the Earth vond glyfosaat (bekend van Roundup) in de urine van bijna de helft van 182 proefpersonen uit 18 EU-lidstaten. Geen paniek: de fabrikanten schrikken immers niet: "De resultaten zijn nieuw noch verrassend. Sporen van glyfosaat in voedingswaren die beneden de maximale residulimiet blijven, worden als veilig beschouwd. In zeer kleine hoeveelheden kan je glyfosaat vinden in menselijke urine, maar dat schaadt de gezondheid niet." Monsanto noemt de snelle uitscheiding een gekend aspect van glyfosaat, dat "in positieve zin bijdraagt tot de gunstige risico-beoordeling van het middel".

Oef, we zijn weer gerustgesteld... Wat de gevolgen van de cocktail aan residuen zijn wordt niet vermeld.

WEBSITES
GRAFISCH ONTWERP
FOTOGRAFIE

exponent.be

Wortegemstr. 7 9771 Nokere 09 383 64 25 welcome@exponent.be www.exponent.be

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken

www.beatrijs.be

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde

Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

Vilt nieuwsbrief, 13 en 14-06-2013

Strengere regels voor opslag stalmest op landbouwgrond

Van 15 november tot en met 15 januari zal stalmest niet langer gestockeerd mogen worden op landbouwgrond. Een mesthoop op een perceel moet sowieso binnen de maand uitgespreid worden. Deze nieuwe regels voor de opslag van vaste dierlijke mest moeten de waterkwaliteit helpen verbeteren. De nieuwe voorwaarden voor de opslag van dierlijke mest op landbouwgrond werden in 2011 al opgenomen in het Mestdecreet. Ze maken deel uit van een reeks maatregelen die moeten helpen om de nitraatverliezen naar het oppervlakte- en grondwater te minimaliseren.

Zie: http://www.vilt.be/application/vilt_live/public/upload/36/default/36705.pdf

Vilt Nieuwsbrief, 02-7-2013

Rampjaar voor de uilen

2013 is een rampjaar voor de uilen: de lage vruchtzetting van bomen in het najaar van 2012, gevolgd door een strenge winter deed de muizenpopulatie instorten en dat is ook nefast voor het broedsucces van de meeste Vlaamse uilensoorten.

Het broedsucces van de bosuil in het Zoniënwoud, het Meerdaalwoud en het Walenbos wordt al 33 jaar opgevolgd: in geen enkele van de 102 nestkasten in het Zoniënwoud was er dit jaar een broedgeval of zelfs maar een aanwijzing van een broedpoging. In het Meerdaalwoud (45 nestkasten) en het Walenbos (13 nestkasten) werd telkens slechts één broedgeval vastgesteld.

Ook voor de kerkuil was het een rampjaar. Deze soort, die uitsluitend van muizen leeft, had eerder al te lijden onder het strenge winterweer. Begin juni stelden de vrijwilligers van de Kerkuilwerkgroep vast dat het aantal bezette nesten nog altijd zeer gering was. En de nesten waar activiteiten gestart waren, stonden dan nog achter op schema: ze bevatten nog

eieren of maximaal twee kleine jongen. In goede jaren zijn de jongen dan al groot en loopt hun aantal op tot vier of vijf, soms zelfs zes, vaak gevolgd door een tweede legsel. 2012 was met 902 broedgevallen in Vlaanderen één van de beste jaren ooit. Voor 2013 rekent men op hooguit 50 tot 70 broedgevallen. In tegenstelling tot de echte muizeneters kende de steenuil een vrij normaal broedseizoen.

Natuurpunt bericht, 07-08-2013

Vossenlintworm

Twee procent van de Vlaamse vossen is besmet met de - ook voor de mens gevaarlijke - vossenlintworm. De besmettingen zijn verspreid over alle provincies, op Antwerpen na. Dat blijkt uit cijfers van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), dat in het najaar van 2012 306 vossen verzamelde uit alle provincies van Vlaanderen, 6 daarvan hadden een vossenlintworm. In Wallonië is de besmettingsgraad 33 %.

De vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*) is een kleine parasitaire lintworm (1,2 mm – 6 mm) met een typische parasitaire cyclus met één tussengastheer. De eitjes kunnen ook opgenomen worden door de mens en zich net als in de tussengastheren ontwikkelen tot cyste in de organen. Deze aandoening wordt *Alveolaire Echinococose* genoemd en medicatie of operatief ingrijpen bieden voorlopig in het beste geval een stabilisering van de toestand. Zonder behandeling is de aandoening dodelijk in 70-90 % van de gevallen. Gelukkig gaat het om een uiterst zeldzame aandoening. In 1999 werd de vossenlintworm voor het eerst vastgesteld in de Vlaamse vossenpopulatie en sindsdien werd de ziekte zesmaal vastgesteld bij mensen.

Het risico op besmetting is in Vlaanderen zeer klein maar gezien de ernst van de ziekte is het toch goed om een aantal preventieve maatregelen te nemen om besmetting te vermijden:

- Was bosvruchten, zelfgeplukte paddenstoelen en valfruit eerst grondig en kook ze indien mogelijk vóór

**Boomkwekerij
DE BOCK LV**

Wij zijn specialisten in
*Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen*

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax: 055/31.35.83

**TUINAANLEG
EN -ONDERHOUD**

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be

Crelan

verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN**

consumptie;

- Was je handen goed na het tuinieren en andere grondwerkzaamheden;
- Neem vossen (aangeschoten of gedood) alleen vast met handschoenen;
- Laat huisdieren regelmatig controleren door een dierenarts.

Natuurpuntbericht, 17-08-2013

Een spion

In Egypte is een in Frankrijk gezenderde ooievaar aangehouden op verdenking van... spionage. De vogel werd gevonden in de Nijlvallei, 450 km ten zuiden van Caïro. De vogel was voor het ongeluk geboren want na zijn vrijlating werd hij op een eiland in de Nijl gedood en opgegeten.

www.vandaag.be, 08-09-2013

Steenmarters... weeral

In de Standaard werd dit voorjaar gealarmeerd voor autokabels die worden kapotgebeten door steenmarters. We denken nog net niet bij ons, tenzij tegenbericht van lezers onder jullie. Maar gezien het toenemend aantal marters... Blijkbaar zijn de moderne auto's ook beter afgeschermd. Waarom lusten ze die kabels? Een mogelijkheid zou zijn dat er afval uit de visindustrie in het rubberen omhulsel zou zitten om dat soepel te maken en die geur komt vrij als de motor warm is. Blijkbaar zou een toestelletje dat ultrasoon geluid uitzendt meest effectief zijn om ze op afstand te houden. Wie weet meer?

Weer (een) wolf in Nederland

In Nederland sluipt mogelijk weer een wolf rond. Er zijn aanwijzingen dat een wolf een kalf aanviel. Het zou de tweede wolf zijn in Nederland. In juli werd een dode wolf gevonden in Luttelgeest in de provincie Flevoland. Nu nog Vlaanderen... Vilt Nieuwsbrief, 19-08-2013

Steenuilenwerkgroep Herzele

~ Danny Schockaert

Broedseizoen 2013

In 2011 zijn we gestart met Herzele te verzadigen met nestkasten voor steenuil. 175 nestkasten hangen verspreid over het grondgebied van onze gemeente, een 20-tal monitors dragen zorg voor de controles, het ringen, reinigen en verder onderhoud.

In het eerste jaar (2011) werden 31 jongen geringd, in 2012 was er een gestage vooruitgang naar 39 jongen en in 2013 vallen we opeens terug naar 9 geringde jongen. Op een paar plaatsen, waar we de vorige jaren konden ringen, zat het wijfje eenzaam in de nestkast, zonder eieren.

Steenuil

foto: Tom Buysse

Ook de steenmarter zorgde voor de dood van een volledig broedsel en wijfje, hier zat het mannetje in de buurt

In Borsbeke werden 6 eieren gemeld waarvan 1 jong geringd werd, de rest werd niet uitbroed.

Natuurlijk zal de strenge lange winter en het slechte muizenjaar hiervan de oorzaak zijn. We vragen ons af hoe de steenuilen erin slagen om deze barre temperaturen en dikke sneeuwlagen te overleven. Hopelijk zal de komende winter wat milder zijn.

We zoeken verder nog een paar vrijwilligers, bij voorkeur woonachtig in St. Antelinks en Steenhuize, om in het zuiden van de gemeente te helpen monitoren.

Dit houdt in: controles van een 10 tal nestkasten tijdens het broedseizoen (eind mei), aanwezigheid tijdens het ringen van de jongen (half juni) en jaarlijks onderhoud van de nestkasten.

POLET - VERHAMME - VANPOUCKE

FISCAAL RAADGEVERS

EENMANSZAKEN | VRIJE BEROEPEN | VENNOOTSCHAPPEN

BOEKHOUDING & FISCALITEIT

Pascal Polet	09/242 95 93	Staatsbaan 71 B
Anthony Verhamme	09/242 95 91	9670 Zulte
Julie Vanpoucke	09/242 95 94	F: 09 242 95 99

Momenteel hebben we een groep van 20 enthousiaste monitors voor 175 nestkasten. Samen hebben we een sterke band om dit project te ondersteunen.

Interesse? Mail danny.schockaert@gmail.com.

Steenuilinventarisatie in Herzele

Danny Schockaert

Het is een barre winter geweest, en niet alleen voor de steenuil. De zeven teams die zich voor de steenuilinventarisatie van begin januari tot einde juni ingezet hebben, kunnen dit beamen.

De eerste week van maart is wel heel bijzonder. Het is plots 10° warmer, en dat laat zich merken. Van alle kanten horen we spontaan geroep. We hebben de geluidsopname niet nodig. Nu moeten we ook opletten om de padden die overal op de weg zitten niet te vertrappen.

Vandaag is het 29 mei, 21u35 en het is 9°. Het is nu de 20^e en laatste wekelijkse rondgang. Het is de bedoeling om de antwoordbereidheid van de steenuil te onderzoeken en na te gaan welke invloed de klimatologische omstandigheden hierop hebben. Op standplaats 2b horen we het laatste steenuiltje van de 7 exemplaren die antwoorden in ons inventarisatiegebied (4x500m²)

De voorbije weken krijgen we hier nog een zéér bereidwillig antwoord, op nog geen 100 m van onze geluidsbron.

We zijn nu 1u vroeger komen opdagen, juist voor het begint te schemeren, met de bedoeling visueel contact te krijgen. Ik sta wat verdekt opgesteld. 100 m verder staan mijn teamgenoten klaar om de geluidsopname af te spelen...

Na 3min25sec komt de luide 'ghuck' roep enkele meters van mij vandaan. Tussen de schaduwen van een knotwilg zie ik de steenuil verontwaardigd tekeer gaan op onze roep. Opeens vliegt hij weg om 100 m elders te 'miauwen' en na een 3-tal minuten abrupt te stoppen.

Nog niet helemaal bekomen van dit kostbare moment vertrekken we naar huis en vragen we ons af wat het broedseizoen zal brengen?

Vinkenzetten Immaterieel Cultureel Erfgoed?

Op advies van de expertencommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed heeft Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege het vinkenzetten toegevoegd aan de Inventaris 'Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed'. De Inventaris verhoogt de zichtbaarheid van het immaterieel cultureel erfgoed en stimuleert het bewust omgaan met en het borgen van dat erfgoed.

De Inventaris telt nu 37 tradities, fenomenen of gewoontes. Vogelbescherming Vlaanderen vindt het niet kunnen dat een minister van leefmilieu en natuur het vinkenzetten op die lijst plaatst. De huidige vinkensport heeft niets van doen met natuurbehoud en is nog altijd verantwoordelijk voor de illegale vangst van vele duizenden vinken (*Fringilla coelebs*) per jaar. Vogelbescherming Vlaanderen vindt haar wortels in het Belgisch Verbond voor de Bescherming van Vogels dat in 1922 werd opgericht, speciaal om het blindmaken van vinken ten behoeve van de vinkensport te bestrijden. Na het verbod op het verschroeien van het netvlies van vinken (de vogels zingen het best in de schemering) werden de wedstrijdvogels in een geblindeerde kooi opgesloten, wat nu nog altijd het geval is. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn valt daar dus ook wel iets over te zeggen. Dit is een kaakslag voor alle vogelbeschermers in Vlaanderen.

 P.V.S.
electronic
developments

ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting

Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm

+ ZAKLAMPEN
merk **FENIX**
Vollidige gemins b.p. www.fenix-nederland.nl

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert

Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem

09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

Vogels en ander moois in Bulgarije en Griekenland

~ Michel Vander Vennet

In het oosten van de Europese Unie ligt een prachtig land te wachten om ontdekt te worden. Een land met een ongelooflijke rijkdom aan landschappen, fauna en flora. Maar, onbekend is ook hier onbemind. Geef 'Bulgarije' op in de finale van 'De slimste mens' en misschien komen wel volgende antwoorden naar boven: Sofia, yoghurt, Zwarte Zee en goedkope vrachtwagenchauffeurs ... En dat zal het dan zowel geweest zijn. Toegegeven, het is voor de meesten van ons niet de meest evidente bestemming. Het Cyrillisch schrift is alvast een eerste en belangrijk obstakel, de beperkte buitenlandse talenkennis is een tweede hindernis die moet genomen worden. Maar voor alles is een oplossing, ook voor organisatorische en communicatieproblemen.

Reisorganisator Neophron met zijn immer dynamische Dimiter Georgiev zorgde voor een aangepast programma: koel in de bergen (al kon ook hij niet weten dat het zó koel zou zijn), een uitstapje naar het hete Griekenland, net over de grens, naar het Kerkinimeer ... Tijdens deze reis stonden enkel de zuidelijke gebergten van Bulgarije op het programma: het Rilagebergte, Piringebergte en de westelijke Rhodopen. De Zwarte Zee – kust en de oostelijke Rhodopen zijn voor de paasvakantie van 2014!

Natuur beleven

foto: Claire Colpaert

Het was – net zoals in Roemenië en Wit-Rusland – weer even terugkeren naar onze kindertijd: (heel) kleinschalige landbouw, verweerde gezichten door het harde buitenwerk, (gezonde) nieuwsgierigheid van de mensen maar bovenal een ongelooflijke rijkdom aan bloemen en planten, vlinders en vogels

Oostelijke vlinderhaft

foto: Claire Colpaert

(zeker voor die tijd van het jaar). Overdadige materiële rijkdom en natuurlijke rijkdom gaan dus duidelijk niet samen.

De immer ijverige Karel, geassisteerd door gids Vladimir – die zich ook af en toe in de haren krabde - noteerde niet minder dan 596 soorten in zijn lijsten. Plantenliefhebbers: tevreden. Idem dito voor de vogelkijkers. En tenslotte: een groep aangename, opgewekte mensen, die samen één gemeenschappelijk doel hadden: natuur beleven. De groep tevreden en de reisleder tevreden. Kan men gelukkiger terugkijken op Bulgarije 2013?

Wij zijn dan ook Neophron heel dankbaar voor de organisatie en de begeleiding van onze 36-koppige groep. En wie een natuurreis in kleiner gezelschap wil organiseren, moet maar een kijkje nemen op hun website (www.neophron.com). Wij durven hen absoluut aanraden! Voor de vogelfotografen geef ik graag een linkje naar onze gids Mladen Vasilev (www.mladvaswildlife.com). Wedden dat je watertandt? En dat doe je vast ook bij het lezen van het vogelverslag van de reis door Niko Van Wassenhove hierna.

Stop, stop, stop die bus!!

~ Niko Van Wassenhove

W e zagen op onze reis in Bulgarije 146 verschillende soorten. Net als bij ons is het in deze periode hard zoeken naar de zangvogeltjes. Onze professionele Bulgaarse gidsen gaan vlot te werk en lokten deze vogeltjes handig met hun GSM en bijhorende geluidsinstallatie.

Van de tien soorten Europese spechten ontbraken enkel de witrugspecht en drieteenspecht op onze lijst. Er werden 14 soorten roofvogels gezien met als typische Zuid-Europese soorten de keizerarend hoog in de lucht, een voorbijflitsende balkansperwer en zwevende vale gieren. Andere typische soorten

die we bewonderden waren valse gierzwaluw, kolonies bijeneter, scharrelaar, roodstuitzwaluw, izabeltapuit, Balkanvliegenvanger, roodkopklauwier, kleine klapekster, Spaanse mus en zwartkopgorz.

Heggenmussen op 2000 meter hoogte

Onze eerste dag in de bergen. Na een half uurtje kabelbaan staan we boven op een hoogte van bijna 2000 meter. We lopen in de mist en onze Engelstalige gids wijst ons een eerste vogeltje aan. We turen door zijn telescoop: een heggenmus! Tja, "dat broedt in onze tuin". Werkelijk? Zijn verwondering was even groot als de mijne bij het vernemen dat de heggenmus in Bulgarije enkel op zo een hoogte broedt. Twee uren laten zagen we zijn broer op 'de juiste hoogte': de Alpenheggenmus.

Wat doet die strandleeuwerik in de bergen?

We staan met zijn allen aan een berghut en plots staat er een strandleeuwerik in onze groep. De strandleeuwerik dankt zijn naam aan zijn voorkomen in de winter aan onze kusten. Er zijn echter twee ondersoorten: die van het noorden van Europa die bij ons komt overwinteren en die van de Balkan die daar een standvogel is. Terwijl ze in het hoge noorden op de toendra broeden, doen ze dit in de Balkan op alpine hoogvennen en droog en stenig terrein. In de gids van Lars Johnson staat letterlijk: "Vroeg in de winter tam". De winter was hier blijkbaar al begonnen want de vogel in kwestie liep bij manier van spreken tussen onze voeten en was helemaal niet schuw, rondscharrelend op zoek naar voedsel.

Stop, stop, stop die bus!!

We rijden met de bus van het Rila gebergte richting Griekenland. Iedere vogel in de lucht wordt vanuit de bus door heel wat paar ogen getaxeerd. Daar, een ooievaar! Ginder een buizerd! En zo gaat het gans de rit door. Hola, wat vliegt er daar? Is dat geen arend? Als inwoners van de laaglanden zien we zelden of nooit een arend en deze vogels hebben toch iets mythisch. Stop, stop, we gaan toch stoppen voor die arend?! Snel met de telescopen zoekend naar de vogel: het bleek een schreeuwarend te zijn. Arenden zijn snel uit het zicht verdwenen en onmiddellijk vestigden we onze aandacht op de kleine vogeltjes die om en rond onze stopplaats aan het rondvliegen waren. Hier vliegen geen gewone gele kwikstaarten rond, maar ze hebben hier allemaal een zwart petje op: de Balkan gele kwikstaart. Wat later merkten we nog een geel vogeltje met een zwarte kop: 2 mannetjes zwartkopgorzen. Tussen de scharrelende vogels op de grond zat een vrouwtje ortolaan! Verder vonden we kuifleeuweriken, grauwe gorzen en veldleeuweriken. Euforisch stapten we terug op de bus (ik toch).

Het Kerkinimeer met een mooie boottocht.

Onze uitstap naar Griekenland was meer dan

foto: Claire Colpaert

Elk kent zijn plekje

de moeite waard en onze dag op en rond het Kerkinimeer was onze beste ornithologische dag met 82 soorten! Met bootjes van 10 man werd het meer bezocht. Tussen de kolonies reigers en aalscholvers waande ik mij even terug in de Donaudelta! Soorten als witte pelikaan, kroeskoppelikaan, aalscholver, dwergaalscholver, zwarte ibis, purperreiger, kwak, ralreiger, lepelaar, kleine en grote zilverreiger werden van dichtbij bewonderd tot grote tevredenheid van onze fotografen. Ook visdieven en witwangsternen waren aan het foerageren boven het water.

Dé mascotte van Bansko

We komen aan in Bansko. Onze thuisbasis voor 3 dagen in het Pirin Nationaal Park. We stappen uit de bus voor ons hotel. Voor ons ligt een snelstromend en ondiep riviertje met heel wat stenen in. Is dit niet ideaal voor de waterspreeuw? Eens checken, en jawel hoor daar zit de waterspreeuw! Beter konden we deze koddige op en neer wippende vogels niet zien. Iedere morgen kwamen zijn fans zoeken waar de vogel zat. Maar ze waren met z'n vieren: een volwassen vogel met 3 jongen. Met hun typische witte buik waren ze snel te vinden, alhoewel de jongen

Meer dan 100 soorten vogels
en meer dan 60 soorten dagvlinders
waarnemen in 1 week tijd?
Meer dan 300 dagen zon per
jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata
Spaanse Pyreneeën

lammerlier

10% korting voor leden van Natuurpunt
Alle info: www.casamata.info

toch goed gecamoufleerd zaten tussen de stenen in het water. Volgens studies hebben ze genoeg aan 800 tot 1000 meter snelstromend ondiep water waar ze waterinsecten, insectenlarven, watertorren, kleine weekdieren en ander klein grut in het water en op de bodem vinden. Deze vogel heeft volle botten in tegenstelling tot de meeste andere vogels die holle botten hebben. Wat verder in de straat vliegen een paar zwaluwen rond. Het nest onder de daggoot bleek van een rotszwaluw te zijn!

Geduld, geduld en nog eens geduld voor de Rotskruiper

Rotskruiper

foto: Eric Van Colenbergh

“Vandaag gaan we de Rotskruiper zien!” dixit onze gids. Vogels die vrij moeilijk te zien zijn daar ze in gebergten op verticale wanden leven in meestal zeer ontoegankelijke gebieden. We staan met heel de groep in de Tigradkloof en het is negen uur. Deze kloof bevindt zich in de westelijke Rhodopen. “We gaan hier heel de voormiddag wachten op de Rotskruiper”. Onze gidsen waren er vrij gerust in de vogel te zien. “Euh, gaan we hier werkelijk gans de voormiddag staan wachten op die vogel?” “Dat is toch de bedoeling, tot we de vogel gezien hebben”. De mensen met veel geduld blijven moedig staan terwijl de anderen ander natuurschoon gaan bewonderen, verder in de kloof. Maar iets na elfen begon ik toch (lichtjes) ongerust te worden. Behalve een rondvliegende slechtvalk hadden we nog niets speciaals gezien. We hadden zelf meer bekijks van stoppende toeristen die op de kleine parkeerplaats in de kloof stopten om een foto te nemen en die nieuwsgierig om zich heen keken. Wat is er hier te zien? Leg het maar eens uit in je beste Bulgaars dat je hier al 2 uur staat te koekeloeren, wachtend op een vogeltje van 17 cm groot! Maar plots vloog dat vogeltje met een vlinderachtige vlucht van de ene kant van de kloof naar de andere: een rotskruiper! Het was een vrouwtje dat steeds dichterbij kwam met in haar kielzog twee jonge vogels. Ze foerageerde

op de rotswand op zoek naar insecten. Uiteindelijk hebben we bijna 25 minuten staan kijken naar deze flitsende robijnrode rotskruiper en werd ons vele geduld meer dan dubbel en dik beloond!

Het wouwaapje als afsluiter aan het vliegveld

Onze laatste dag. We nemen afscheid van onze gids aan de luchthaven van Sofia en we krijgen nog een laatste tip van hem: er broedt een wouwaapje aan het vliegveld. Nadat de bagage is ingecheckt gaan we nog eens vlug op zoek naar een wouwaapje! De echte diehards snelden via een trap naar beneden op een terrein vlak naast het vliegveld. En jawel hoor, na een tijdje zoeken hadden we onze laatste mooie waarneming. Twee vogels werden prachtig gezien en waren meteen een mooie afsluiter van de reis! Ik zie het ons niet doen in en rond Zaventem...

Hoera het regent!

Diemer Vercayie

's Morgens kunnen we niet meer zonder trui naar buiten en de regenjas behoort ook weer tot de dagelijkse bagage, want de temperaturen dalen en op tijd en stond valt er weer een regenbui uit de lucht. De zomer is helaas duidelijk voorbij. Helaas? Helemaal niet! Regen betekent modder en modder betekent... sporen! Regen is geen excuus om binnen te blijven, tenminste niet zodra het enkele uren over is. Dan zijn droge landwegen en akkerranden omgetoverd tot modderpoelen en de voetafdrukken van elk dier dat passeert, worden haarfijn vastgelegd. Wil je graag weten welke zoogdieren er in je buurt voorkomen, dan is dit het moment om op onderzoek uit te gaan! In de opdrogende modder vind je zeker sporen van ree, vos, haas en egel. Wie weet vind je ook sporen van een bunzing of steenmarter, of van een van de vele kleine zoogdieren.

Als er komende winter evenveel sneeuw valt als in de vorige twee winters, dan is het helemaal feest met nog meer sporenpret. Stel je die fantastische, stille witte morgen voor als het 's nachts gesneeuwd heeft. Zodra je 's morgens de deur uitstapt zie je overal mysterieuze sporen. Het ene spoor komt van bij de burens om even onder de struiken in de voortuin te verdwijnen en daarna door te lopen en opnieuw te verdwijnen in de tuin van de burens aan de andere kant. In de tuin loopt een spoor tot onder het tuinhuis en op het voetpad voor het huis is duidelijk te zien dat de buurman al naar de bakker geweest is. De verse sneeuw legt alle bewegingen van de mysterieuze nachtelijke bezoekers minutieus vast.

Drukke zoogdierenweg (l); vos (m) en egel (r)

foto's Rik Desmet (l) en Diemer Vercayie (m en r)

Maar welk dier is het nu precies geweest dat met grote sprongen dwars door de tuin gelopen heeft? Is de taal van voetsporen nog Chinees voor jou? Dan is er goed nieuws. Natuurpunt heeft recent in samenwerking met Lannoo Campus een nieuwe diersporengids uitgebracht: **'Wild van sporen'**. In tegenstelling tot bestaande gidsen gaat deze gids enkel over voetsporen van zoogdieren, maar wel van alle zoogdieren van West-Europa. 'Wild van sporen' is dus niet enkel bruikbaar op een wandeling in de buurt of een inventarisatie van de zoogdieren in het lokale natuurgebied, maar ook op reis in alle landen van West-Europa van Scandinavië tot Spanje en van Ierland tot Polen. Echt vernieuwend, en het grote voordeel voor de beginnende sporenzoeker, zijn de transparanten. Bij de bespreking van elke soort is de afdruk van de rechter poot op ware grootte afgebeeld op een transparant. Kom je dus een spoor tegen in het veld, dan kun je gemakkelijk vergelijken met welke prent het spoor best overeenkomt door de transparant over het spoor te leggen. Is het spoor in de modder van een linkerpoot, dan draai je de transparant simpelweg om. Dit maakt de vergelijking tussen het theoretische spoor in het boek en het spoor in het veld zo eenvoudig mogelijk.

In realiteit zijn sporen echter zelden perfect. De tenen drukken niet altijd allemaal af, het dier kan uitgegleden zijn, waardoor het spoor vervormd wordt; de achterpoot wordt vaak op ongeveer dezelfde plaats neergezet als de voorpoot, waardoor de voetafdruk bijvoorbeeld vijf tenen lijkt te hebben in plaats van vier en zo kunnen we nog even doorgaan. In het begin kan het daardoor zelfs met deze gids moeilijk lijken om een spoor op naam te brengen, maar laat je daardoor niet tegen houden om deze fascinerende wereld te leren kennen. We hebben ook eerst allemaal de letters van het alfabet moeten leren kennen voor we konden lezen en schrijven. Zo zul je steeds onvollediger sporen kunnen herkennen naarmate je de sporen van de

verschillende zoogdieren beter leert kennen.

Je zult steeds sneller sporen op naam kunnen brengen, maar dat is nog maar de eerste stap. Laat je sporenonderzoek vooral daar niet ophouden! Na het herkennen van letters en het vormen ervan tot woorden, komt het interpreteren ervan in een context en dan gaat er een wereld van kennis open. Zo is 'sporen' (in het Engels 'tracking') het herkennen, maar vooral ook volgen en interpreteren van diersporen.

Voor de gevorderde sporenzoeker is het niet alleen mogelijk om de soort te herkennen, maar ook het geslacht, een schatting van de ouderdom van het dier en van het spoor, de gemoedsgesteldheid van het dier (rustig, angstig, op jacht, ...), de conditie (fit, vermoeid, gewond, ...) en in sommige gevallen – met name bij grotere dieren – is het zelfs mogelijk om individuen te herkennen. In goede omstandigheden is het mogelijk om hele gebeurtenissen te reconstrueren op basis van de sporen. Voor wie de taal van sporen leert, gaat er een volledig nieuwe wereld open. 'Wild van sporen' helpt je daarbij op weg.

Het driedelige boek 'Wild van sporen' is bij de Natuurpunt Zoogdierenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus* verkrijgbaar aan de tijdelijke najaarspromotieprijs van 2+1 gratis: €40 voor het pakket. De winkelprijs is €60 (54 € voor Natuurpuntleden). De gids is enkel verkrijgbaar aan de promotieprijs op de volgende adressen:

- Dirk Criel, 9688 Schorisse, tel. 055/45.66.10 of 0475/45.05.34, dirkcriel@skynet.be
- Diemer Vercayie, 9340 Lede, tel 0499/14.73.60, diemervercayie@gmail.com

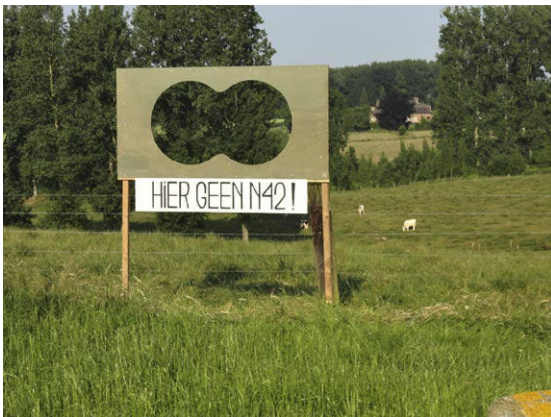
Het kan desgewenst - op afspraak - ook worden afgehaald op een adres in Oudenaarde. Tegen de gewone (leden)prijs is het tevens verkrijgbaar in de Natuurpunt-internetwinkel en de Bioshop in Oudenaarde.

voetafdruk van das

Gevoelig thema in Herzele

~ Frederik Dierickx

Al ruim 25 jaar is de omleiding of doortrekking van de N42 autoweg, die loopt van Wetteren naar Geraardsbergen, een gevoelig thema in Herzele en omstreken. Vanzelfsprekend zijn er voor- en tegenstanders met elk hun eigen belangen. De eerste verhalen over de omleiding van de N42 dateren uit de jaren tachtig. In 1990 besliste toenmalig minister Sauwens om het tracé uit te voeren op het grondgebied van Steenhuize-Wijnhuize. Na acties van milieuorganisaties, landbouwers en de lokale bevolking zag die evenwel van zijn plan af. In 1992 besliste minister Kelchtermans om de omleiding toch uit te voeren. In 1993 werden gronden in de Schipstraat te Sint-Lievens-Esse onteigend en in 1995 werd er een brug gebouwd, ondanks juridische procedures rond de bouwvergunning.

Duidelijke boodschap

foto: Frederik Dierickx

Sinds kort wil de Vlaamse Regering terug werk maken van de omleiding en het lijkt erop dat alles wel eens in een stroomversnelling zou kunnen terechtkomen. Intussen wordt er volop actie gevoerd door het actiecomité N42 om de plannen alsnog teniet te doen. Op bestuurlijk vlak moet de volgende oefening gemaakt worden. Wegen de economische aspecten op tegen de nadelen voor de buurtbewoners op korte en lange termijn? Is het niet beter om het huidige tracé te vernieuwen en zo ook tegemoet te komen aan de wensen van die bewoners?

Natuurpunt Herzele heeft als vrijwilligersvereniging respect en begrip voor zowel de voor- en tegenstanders van dit dossier. Wij kunnen immers geen standpunt innemen als het gaat over politiek-

economische aspecten te meer wij een vereniging zijn met een open cultuur. Maar we zijn ook een vereniging die staat voor natuur(behoud) en landschaps(behoud). Vanuit dit opzicht zijn wij dan ook van mening dat een omleiding van de N42 zal zorgen voor onherstelbaar verlies van waardevol ecologisch landschap. De zone waardoor het nieuwe tracé zal lopen bestaat uit agrarisch gebied, groenzones en open ruimte dat als stiltegebied kan omschreven worden. De aanleg van een nieuwe autoweg zal als het ware voor een breuklijn zorgen doorheen de diverse biotopen. Heel wat flora zal hier nadeel van ondervinden, een hele reeks van graslandplanten groeit immers niet meer op verstoorde bodem die zeker zal ontstaan ten gevolge van de werken. Logischerwijs volgt er dan ook een achteruitgang van de aanwezige fauna. Wat gebeurt er met de akker- en weidevogels die profiteerden van de verdwenen kruidenrijkdom? Wat gebeurt er met de steenmarter of vos wanneer deze voor een onoverbrugbare hindernis komt te staan in zijn vertrouwde biotoop? In welke mate gaat de steenuilenpopulatie achteruit wanneer nestgelegenheid en jachtgebied verdwijnt?

De antwoorden op deze vragen zijn niet echt rooskleurig te noemen. Vanuit Natuurpunt Herzele roepen wij de bevoegde instanties dan ook op om de huidige ligging van de N42 te behouden. Graag denken wij mee hoe we deze veiliger en beter kunnen maken door o.a. de aanleg van losliggende fietspaden, fluisterasfalt, aparte wegen voor landbouwvoertuigen etc.

Een mooie natuurbeleving

~ Martin Larno

Op 8 augustus zit ik in mijn tuintje te genieten van deze mooie zomerdag. Het is rond 9 uur in de voormiddag. Mijn tuintje grenst aan een oude Schelde-arm, de Ohioput te Eine. Zoals altijd heb ik mijn verrekijker bij de hand. Op het water dobberen enkele wilde eenden vergezeld van een paar waterhoentjes. Een winterkoninkje floreert van hier naar daar. In het populierenbosje vlakbij hoor ik verschillende vogelgeluiden. Ook de 'lach' van een groene specht laat zich horen. Een paar meeuwen scheren over het water. Ook een visdiefje is van de partij maar dit is, zo te zien, niet naar de zin van de meeuwen. Deze achtervolgen het visdiefje en proberen het te verjagen.

Op mijn vlinderstruik komen reeds de eerste vlinders van de dag neerstrijken. Ik zie kleine vos, distelvlinder, atalanta, gamma-uiltje en koolwitje. Tot hertoe niets bijzonders. Plots zie ik van over het nabije populierenbosje een grote witte vogel naderen. Hij strijkt neer op de oever aan de overkant. Vlug mijn verrekijker genomen. De grote witte vogel laat zich in al zijn glorie bewonderen. Het is een grote zilverreiger. Eerst twijfel ik nog even maar na goed observeren ben ik toch bijna zeker. Hij heeft toch alle kenmerken van een grote zilverreiger: gele bek, groot en geen afhangende kuif. Toch wil ik een bevestiging of mijn waarneming mogelijk is. Ik bel naar Jacques Vanheeuverswijn en deze bevestigt dat mijn waarneming best mogelijk is. Bedankt Jacques. Wel een half uur kan ik hem bewonderen. Ik zie hem zelfs enkele pogingen doen om een visje te verschalken. Opeens hoor ik de roep van een blauwe reiger die eveneens van over het populierenbosje verschijnt. De zilverreiger reageert erop en samen vliegen ze weg. Ik woon hier 40 jaar en het is de eerste keer dat ik hier aan 'mijn Schelde' een grote zilverreiger zie. Mijn dag kan niet meer stuk.

Belangrijk nieuws Vallei van de Zeverenbeek in Deinze

~ Rik Desmet

Het heeft wat voeten in de aarde gehad maar in augustus werd te Zeveren (Deinze) eindelijk gestart met de aanleg van Zeveren Plancke. Tot de jaren zestig van de vorige eeuw kon men via deze plancke van Zeveren naar Deinze wandelen. Over de Zeverenbeek lagen niet meer dan twee planken. Nuchter zijn was dan ook een goede eigenschap om de overkant te halen! De verbinding geraakte in onbruik maar roept bij veel mensen nog herinneringen op.

Reeds lang sluimerde bij Natuurpunt Deinze *plus* het idee om deze trage weg in ere te herstellen maar we hadden enkel aan de ene zijde van de beek percelen in eigendom. In samenwerking met Stad Deinze konden we vorig jaar eindelijk de missing link verwerven.

Het knuppelpad wordt nu aangelegd in een samenwerking tussen Stad Deinze, Balance en Natuurpunt. Het zal een veilige verbinding vormen tussen de dorpskernen van Zeveren en Deinze. Het laat de wandelaar ook kennis maken met bloemrijke hooilanden en ruigtes van de Vallei van de Zeverenbeek. Wat verderop ligt de Blekerij, een

pareltje met grote ratelaar en honderden orchideeën, het beheer op de percelen langs het pad is er op gericht om dezelfde rijkdom te krijgen.

De werkploeg van Natuurpunt is nu volop bezig met de aanleg. Dat de Plancke leeft in Zeveren blijkt uit de schare supporters die zowat dagelijks de werken komen bezichtigen én becommentariëren...

Het pad wordt met een receptie ingewandeld op zondag 20 oktober.

In augustus zetten we ook een grote stap in de verdere uitbouw van de natuur in de vallei. We tekenden de compromis voor een grote aankoop

Knuppelpad wordt aangelegd

foto: Rik Desmet

van bijna 2,5 hectare. Het gaat om laaggelegen weilanden ter hoogte van de Oude Brugse Poort met veel potenties voor watervogels in de winter en mooie hooilanden in de lente. Dit perceel is ook zeer belangrijk voor de waterhuishouding. Door het te diep ruimen van een beek liep er dit voorjaar overigens een en ander mis - hopelijk is de schade niet onherstelbaar – maar we hopen dat we nu de waterhuishouding beter zullen kunnen afstellen op de natuurwaarden.

Deze aankoop is voor de afdeling Deinzeplus uiteraard een zware financiële dobber, we kloppen in een latere Meander zeker nog eens aan voor financiële steun... Wie nu al financieel wil steunen kan dat op rekening BE56 2930 2120 7588 met vermelding 6082, vallei van de Zeverenbeek.

Nog dit najaar zou de provincie werken uitvoeren aan de beek. In overleg – en na advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) - is een te behouden waterpeil afgesproken. Er wordt slib geruimd maar er worden ook stuwen geplaatst. Hopelijk resulteert dit in een gunstig waterpeil voor het behoud van de waardevolle dotterhooilanden in de vallei.

Natuurreis met Natuurpunt Schelde-Leie

Op zoek naar vogels en bloemen in Bulgarije
van 10 tot 21 april 2014

~ Jacques Vanheeuverswyn

Dag 1: Vertrek vanuit Zaventem tot Varna. Tussenstop wordt wellicht Wenen. Aankomst in Varna aan de Zwarte Zee en check-in voor vier nachten in de nabijheid van de stad.

Dag 2: We rijden noordwaarts tot Coastal Dobrudzha, waar wij de dag doorbrengen aan de kustmeren van Durankulak en Shabla.

Op de meren moet het mogelijk zijn een grote variatie aan vogels te bekijken zoals de dwergaalscholver, witoogend, bruine kiekendief en baardmanneling. Sommige doortrekkende roofvogels laten zich hier ook vaak tijdens de lentetrek waarnemen zoals de steppenkiekendief en de slangenarend.

Kroeskoppelikaan foto: Jacques Vanheeuverswyn

Dag 3: Coastal Dobrudzha: We bezoeken de steppen en de kliffen rond Cape Kaliakra, waar we de kuifaalscholver, arendbuizerd, griel, alpengierzwaluw, roodstuitzwaluw, kalenderleeuwerik en bonte tapuit kunnen observeren.

Dag 4: Kamchia Natuurreservaat: De vogels die we kunnen ontmoeten zijn de zwarte ooievaar, schreeuwardend, grijskopspecht, balkanvliegenvaneem en de rouwmees.

Dag 5: We verhuizen naar de Zuid-Bulgaarse kust en rijden doorheen het Oostelijk Balkangebergte waar we de vogeltrek van ooievaars en roofvogels op lentetrek verwachten. Ook dwergarend, slangenarend, schreeuwardend, zwarte wouw en steppenkiekendief trekken hier talrijk door. Het verblijf voor de volgende vier nachten zal in het

stadje Sozopol zijn.

Dag 6: Strandzha gebergte, gelegen in het zuidoostelijk hoekje van Bulgarije, waar we in de wouden uitkijken naar de wittrugspecht en de grijskopspecht.

Dag 7: Bourgas wetlands: Mandra Lake, Atanasovsko lake and Bourgas lake. Eén van de grootste attracties van de Bourgas moerasgebieden zijn de grote aantallen kroeskoppelikanen en witte pelikanen die hier voor langere tijd pleisteren tijdens de lentetrek. Andere vogelsoorten die de moeite waard zijn te bekijken zijn de dwergaalscholver, ralreiger, kwak, purperreiger, zeearend, steltkluut, poelruiter, dunbekmeeuw, lachstern, buidelmeeus en vele andere trek- en watervogels.

Dag 8: Ropotamo river complex. Hier bezoeken we zandduinen, graslanden, moerassen en warmteminnende bossen. We proberen zeldzame planten waaronder orchideeën te vinden. Uiteraard zijn hier ook vele roofvogels, watervogels en zangvogels aanwezig!

Dag 9: We verhuizen een laatste keer naar de Oostelijke Rhodopen. We houden een lange stop in Sakar Hills, waar we uitkijken voor de Oostelijke keizerarend, Isabeltapuit, Oostelijke orpheusgrasmus, hop en kolonies van de siesel. Ons verblijf voor drie nachten nemen we in de regio van Madzharovo

Dag 10: Verkenning van de Oostelijke Rhodopen. We bekijken planten en vogels in verschillende biotopen zoals rotswallen, vochtige gebieden en droge bossen.

Dag 11: In de Oostelijke Rhodopen bezoeken we de gierenvoederplaats in Studen Kladenets area en bekijken verschillende andere droge en vochtige gebieden.

Vale gier, monniksgier, aasgier, steenarend, arendbuizerd, Aziatische steenpatrijs, dwergooruil, rouwmees, blauwe rotslijster, Balkanbergfluit, Oostelijke orpheusgrasmus, kleine zwartkop, roodkopklauwier en rotsklever zijn te verwachten. Bij dit alles horen natuurlijk ook mooie en zeldzame planten in de Oostelijke Rhodopen zoals *Orchis papilionacea*, *ophrys cornuta*...

Dag 12: We rijden terug tot Sofia voor vertrek naar Zaventem.

Hoe inschrijven?

We opteren deze reis met Neophron Tours-Bulgarije te maken onder leiding van 2 Bulgaarse gidsen. Eén gids voor de vogels en één gids voor de planten. Beide gidsen zijn Engelstalig.

De prijs voor deze reis, vluchten niet inbegrepen, bedraagt € 685 per persoon.

De meerprijs voor een eenpersoonskamer

bedraagt € 120 extra. De prijs van de 4 vluchten zal vermoedelijk zo'n € 400 per persoon bedragen. We rekenen erop om de reis met 36 personen te kunnen maken.

Momenteel zijn 30 personen ingeschreven. Er kunnen dus nog 6 natuurliefhebbers mee.

Definitief inschrijven kan door storting van € 250 per persoon op rekening BE73 8912 5400 9260 van Natuurpunt Scheldevallei, Burg.P.Ceuterickstraat 18 te 9890 Asper.

Wie een éénpersoonskamer wenst schrijft € 270 over als voorschot.

Wie zijn voorschot stort stuurt me liefst vooraf ook nog een e-mail! Inschrijven graag voor eind oktober 2013, omwille van de vliegtuigtickets.

Reisleider: Jacques Vanheeuverswyn.
Jacques.Vanheeuverswyn@telenet.be.

De plantenwerkgroep stelt zich voor

Henk Coudenys

Sommige mensen tellen voor twee, andere voor tien als het op inzet en beschikbaarheid aankomt, maar met zijn zessen kun je toch altijd meer dan alleen. Dertig jaar lang deed Karel De Waele alles alleen voor 'zijn' plantenwerkgroep, maar om het voortbestaan van zijn geesteskind op lange termijn te waarborgen, gaf hij enkele jaren geleden de organisatie en de leiding uit handen. Drie jaar later beginnen de veranderingen een beetje in een stabiele plooi te vallen.

De vernieuwde plantenwerkgroep telt zes gidsen in plaats van één. Net als vroeger organiseren we ongeveer elke twee weken een plantenwandeling, maar dit gebeurt niet meer systematisch op zaterdagmiddag. Af en toe wordt er een zondagmiddag, een zondagochtend of een woensdagavond ingelast. Ook qua opzet zijn niet alle plantenexcursies gelijk.

Om te beginnen zijn er de educatieve plantenwandelingen voor beginners. Je kent er weinig of niets van, maar je wil graag de namen van die opvallende bloemetjes in de berm of in het bos leren kennen en zelf leren opzoeken? Dan is dit iets voor jou. Dirk Fiers en Ronny Declercq zijn jullie gidsen.

De inventarisatiewandelingen, ook streeptochten genoemd, die Karel decennia lang leidde, blijven uiteraard bestaan, onder leiding van Henk Coudenys

en Karel De Waele. Karel wil wel niet de stiefmoeder van de vernieuwde plantenwerkgroep zijn, maar als peetvader kunnen we hem nog lang niet missen. Tijdens zo'n streeptocht wordt elk plantje, opvallend zowel als onbeduidend, bekeken, op naam gebracht en op een standaardlijst aangestreept. Er wordt met Latijnse namen gegoocheld en over details gediscussieerd, maar aan iedereen die wil bijleren wordt geduldig uitleg gegeven, worden de cruciale soortkenmerken getoond. Als beginner loop je dus zeker niet in de weg en ben je even goed welkom.

Plantenexcursie

foto: Gilbert De Ghesquière

Daarnaast doen we beleidsondersteunende inventarisaties. Elk natuurreservaatje – en er zijn er best veel in onze regio – kan een grondige soortenlijst gebruiken om de beheerplannen op te stellen, bij te werken of de resultaten te evalueren. Voor de subsidiedossiers zijn inventarisatielijsten onontbeerlijk. In dit geval zijn Alexander Van Braeckel of Heidi Demolder vaak de gidsen van dienst. Dus, conservators, aarzel niet om ons voor de kar te spannen. We trekken deze graag.

Ten slotte heeft de plantenwerkgroep nog een langetermijnproject: 'Inventariseer jouw vierkante kilometer.' Enkele van de gidsen inventariseren jaarlijks alle hogere planten in de vierkante kilometer (het zogenaamde ifbl-kwartierhok) waarin ze wonen. Het doel is over tien of twintig jaar vast te kunnen stellen hoe de vegetatie in onze regio is geëvolueerd. Hieraan kunnen gerust heel wat meer mensen meedoen. Ben je een plantenliefhebber met een zekere basiskennis en je wil voor jezelf bijleren, nieuwe soorten leren kennen, zonder je ver te moeten verplaatsen? Dan is deelnemen aan dit project een mogelijkheid. We begeleiden je grondig en helpen met moeilijke determinaties.

De plantenwerkgroep vind je ook op www.plantenwerkgroep.be en onze wandelingen in de activiteitenkalender in Meander.

Vleermuizen in Ooidonk

~ Bart Hoet

“Op 22?, dan zal het een rosse zijn ...!”
Mysterieuze codetaal? Een beetje wel ... wij verklaren ons nader.

Op vrijdagavond 30 augustus omstreeks 9 uur 's avonds was het immers een gezellige drukte rond het kasteel van Ooidonk. Zo'n driehonderd! enthousiastelingen waren vol verwachting afgezakt om de werkelijke sterren van die avond, kleine fladderende zoogdiertjes, te zien of eerder te horen. Wel 7 uitstekende gidsen waren in de weer met heel wat interessante weetjes over de vleermuizen: hun vliegroutes, – wij leerden trouwens dat die eigenlijk vliegen met hun handen – de verschillende jaagmethoden, overwinteringsstrategie. Reuze ...

Met een batdetector waren alle groepen onder kundige leiding van de gids ijverig aan het werk om het voor de mens onhoorbare vleermuizengeroep op te vangen. Naargelang de respons op een specifieke instelfrequentie op het toestel, kan worden gedetermineerd om welke soort het gaat. Wij leerden: op 22 kHz is het veelal een rosse vleermuis. Op frequentie 40 – 50 kHz laat bv. de dwergvleermuis zich 'vangen'.

Prachtig kader voor 'De Nacht' foto: Christine Ostyn

We ontvingen na de wandeling enthousiaste reacties van deelnemers die ook het bezoek aan de ijskelder van het kasteel tof vonden en de digitale omkadering 'het van het'. Een woordje van appreciatie en dank is zeker op zijn plaats voor de jongelui van JNM die zich strategisch hadden opgesteld en in donkere hoekjes en kantjes de honderden vleermuisdepten met mooie filmbeelden verrasten.

Dat er 's nachts evenveel (meer?) bedrijvigheid is dan overdag werd nog eens gedemonstreerd door

een Deinse natuurpunter die aan de rand van de kasteelvijver met lichtbak de kleurenpracht! van diverse nachtvlinders kon showen. Finito voortaan om die vaak onzichtbare beestjes wat denigrerend kleurloze motten te noemen.

Bij een drankje werd nog nagefladderd en het moet gezegd, het was heerlijk vertoeven onder die prachtige vleermuisdensen zomeravond bij het schitterend verlicht Ooidonk kasteel. Wij zullen het niet licht vergeten, die rosse zeker ook niet ...

De Nacht van de Vleermuis in Deinze was een organisatie van Natuurpunt, JNM en de milieuraad van Deinze. De onlangs overleden graaf t'Kint de Roodenbeke gaf nog graag zijn toestemming voor het openstellen van de tuinen.

Webwinkel Natuurpunt

Op 16 september lanceerde Natuurpunt de nieuwe online winkel. Deze webwinkel zal een ruimer assortiment aanbieden dan de huidige fysieke winkel in Mechelen, die eind 2013 haar deuren zal sluiten. De keuze voor een uitgebreide online winkel past helemaal in de hedendaagse tendens van kopen via het internet. Je kan er dag en nacht terecht voor het vertrouwde en zeer ruime assortiment natuurproducten. Het boekenaanbod wordt fors uitgebreid en er is een nieuwe productgroep nl. materiaal voor natuurfotografie. Deze laatste rubriek zal, net zoals de rubriek met excursiebehoeftigheden, nog verder uitgewerkt worden.

Voor afdelingen en studiewerkgroepen is een heel nieuw luik voorzien, waarmee zij allerlei werkmateriaal kunnen aankopen verenigings-T-shirts / vlaggen / fluohesjes / wegwijzers en zoveel meer. Afdelingen en studiewerkgroepen kunnen ook in de toekomst pakketten bestellen om winkelproducten te verkopen op activiteiten.

De nieuwe webshop zal o.m. actief gepromoot worden via bezoekerscentra, op studiedagen, congressen, beurzen, enz. Natuurpunt is ervan overtuigd zo een grote stap vooruit te zetten in aanbod en dienstverlening naar leden en naar alle geledingen van Natuurpunt.

In de loop van het najaar zal de huidige winkel in Mechelen nog een aantal uitverkoop-acties opzetten. Dit kan mogelijk ook voor leden, afdelingen of werkgroepen interessante opportuniteiten bieden. Bestellen kan op: www.natuurpunt.be/winkel
E-mail: winkel@natuurpunt.be

Telefoon: 015-43 16 88

Week van het Bos: 13 – 20 oktober 2013

Vanaf 13 oktober duiken we weer de Vlaamse natuur in tijdens de Week van het Bos. In heel Vlaanderen kun je dan deelnemen aan 1001 activiteiten en supporteren voor onze natuurdoelen. Ontdek hieronder het nieuwe thema.

Supporter mee voor de natuur!

Natuurdoelen wat zijn dat? In heel Europa worden grote inspanningen geleverd voor soorten en habitats die een bijzonder belang hebben vanwege hun zeldzaamheid en kwetsbaarheid. Dat initiatief heet Natura 2000. Ook in Vlaanderen zorgt Natura 2000 ervoor dat soorten als de boomkikker, de gladde slang, de hamster en het vliegend hert binnenkort weer in topvorm zijn.

De Week van het Bos 2013 wordt georganiseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en BOS+, in samenwerking met Natuurpunt en Pasar.

Meer informatie kan je vinden op <http://www.natuurenbos.be/weekvanhetbos>.

Volg de campagne ook op Facebook via www.facebook.com/weekvanhetbos.

Tijdens deze Week van het Bos kom je alles te weten

over de Natura 2000-soorten en de realisaties op het terrein. Ook in onze regio zijn er rond de Week van het Bos activiteiten gepland. Raadpleeg daarvoor de kalender.

Dag van de Natuur 2013

Voor de duizenden vrijwilligers van Natuurpunt is het het hele jaar door Dag van de Natuur. Voor het beheren van bijna 20 000 ha natuur zijn immers heel wat tijd en handen nodig. Naast het gidsen en cursussen organiseren (om er maar twee te noemen) wordt er in Vlaamse Ardennen *plus* ook gemaaid, gekapt, geknot, geplant ... Kortom, bergen werk verzet. Niet alleen voor het plezier maar ook voor meer en betere natuur. Voor heel wat planten, vlinders, vogels zijn natuurgebieden hun laatste en veilig toevluchtsoord. Ze zijn immers op zoek naar natuur van een hoge kwaliteit, natuur eerste klasse. De terugkeer van de otter en de wilde kat in Vlaanderen zijn het levende bewijs van het verschil dat we hiermee maken.

Stip 16 en 17 november met (groene) fluo in jouw agenda aan. Neem een kijkje in onze activiteitenkalender in deze Meander want we willen jou er graag bij!

Iedereen, van jong tot oud, ervaren in het buitenwerk of niet, kan er zichzelf nuttig maken. Er is een klus(je) voor iedereen. Natuurbeheer is natuurbeleving van de bovenste plank, in een prachtige omgeving. Je proeft er ook het speciale sfeertje dat op elke natuurbeheerdag aanwezig is. Een sfeer van samenhang, samen 'gratis en voor niets' het beste van jezelf geven voor natuur. 'Een bende zotten?' Misschien wel, maar dan wel zot van natuur! Het is natuurlijk niet continue 'noeste arbeid' op zo'n Dag van de Natuur. We ontvangen je met een hapje en drankje.

Ontdek het 'Gestroomlijnd Landschap' van de Maarkebeek op 20 oktober

Op zondag 20 oktober zet de Maarkebeekvallei haar 'deuren' open voor het grote publiek. Drie openluchtactiviteiten laten je kennismaken met het valleigebied en de realisaties binnen het project 'Gestroomlijnd Landschap'.

• Trage wegenwandeling met fotozoektocht (ca.7 km-2u). Ontdek het landschap van de Maarkebeek en de Nederaalbeek en zie hoe werk wordt gemaakt van waterberging, natuurontwikkeling, veilige trage wegen en speelgroen. Doe mee aan de fotozoektocht en droom mee over de toekomstige inrichting van nieuwe groene speelruimte.

- vrij vertrek tussen 10u en 16u (Etikhoveplein, Maarkedal), vooraf inschrijven niet nodig
- 14u: start geleide wandeling, schrijf je in via inschrijvingen_milieubeleidsplanning@oost-vlaanderen.be

• Sportieve fietstocht (ca.33km-2,5u). De fietsroute leidt je door de kenmerkende valleien van de Maarkebeek en haar zijlopen in het hart van de Vlaamse Ardennen. Hou rekening met een aantal steile beklimmingen en afdalingen! Op 5 stopplaatsen maak je kennis met recente terreinrealisaties van Gestroomlijnd Landschap.

- vrij vertrek tussen 10u en 15.30u (Etikhoveplein, Maarkedal), vooraf inschrijven niet nodig
- 10u30: officieel startschot voor de fietstocht door Filip Meirhaeghe, schepen van jeugd, sport

en financiën.

• Gegendste boswandeling in de Maarkebeekvallei (voormiddag). Ontdek hoe de boseigenaars en de Bosgroep duurzaam bosbeheer realiseren in het kader van het project. De wandeling wordt afgesloten met een aperitiefje op het Etikhoveplein.

• Afspraak om 9u30 op Berg Ten Houte, ter hoogte van het voetbalplein (Tenhoutestraat 1, Schorisse).

• Schrijf je in voor de boswandeling via 055/21.62.80 of vlaamseardennen@bosgroep.be.

• Doorlopend kan je van 10u tot 18u terecht op het Etikhoveplein in Maarkedal voor een infomarkt, bar en 2 tentoonstellingen. Of laat je eigen fruit persen tot heerlijk sap! Info hierover en inschrijven via www.mobielefruitpers.be, 050/78.11.94 of 0495/73.36.70.

Natuurgebied Burreken uitgebreid

Vlaams minister van Leefmilieu en Natuur Joke Schauvliege heeft de uitbreiding van natuurgebied Burreken met 3,22 ha goedgekeurd. Hierdoor wordt Het Burreken een natuurreservaat van ruim 33 ha en komen er meer financiële middelen om het oude boscomplex te beheren. Het bos is een topgebied voor de beschermde vuursalamander. Het beheer zal die Europees beschermde soorten – zoals rivierdonderpad en beekprik – nieuwe kansen geven. In het natuurgebied vind je ook bloemrijke bronbossen, beekjes, holle wegen en kleinere weiden omzoomd met knotwilgen. De ontwikkeling

Powerpoint presentatie over West Papoea door Bernard Van Elegem op zaterdag 23 november 2013 om 20u in zaal Amigo te Heurne

Bernard Van Elegem maakte in 2011 een twee maanden durende reis door West Papoea, het Indonesische deel van het eiland. Hij bezocht er de paradijselijke eilandjes Batanta en Salawati, het Arfak gebergte, het Snow-gebergte en de uitgestrekte laaglandregenwouden in de omgeving van Nimbokrang. Bernard brengt jullie een uitgebreid fotografisch verslag vol spannende en boeiende verhalen over machtige landschappen, onafscheurbare paradijsvogels en piepkleine preevogels die metersgrote nesten bouwen.

van boskernen in het gebied draagt bij tot de versterking van het bosgebied. Dankzij deze beslissing kan er bovendien aan de rand van het gebied een speelbos opengesteld worden. De jeugdverenigingen van Horebeke, Schorisse en de JNM krijgen zo ruimte om te ravotten in de natuur. Met deze invulling kunnen we de kinderen terug de natuur laten ontdekken en tegelijk de rust in de rest van het natuurgebied garanderen. Natuurpunt kern Rondon Burreken beheert het gebied. Meer info op www.burreken.be

Tijgerblauwtje en bleek blauwtje te Zingem

Marc Nachtergaele kon op 7 augustus het zeldzame tijgerblauwtje in zijn tuin fotograferen. Daarnaast nam hij in Zingem op 5 augustus ook een bleek blauwtje waar, voor deze streek compleet onverwacht, want dit is een vlindertje van kalkhellingen en kalkgraslanden.

Tijgerblauwtje foto: Marc Nachtergaele

Bleek blauwtje f. Marc Nachtergaele

In zijn voorwoord in deze Meander doet Vincent Decroock een warme oproep om het project Boembekemolen ook financieel te steunen. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Dank voor uw gift.

OVERSCHRIJVINGSOPDRACHT

Handtekening(en)

Bij invulling met de hand, één HOOFDLETTER of cijfer in zwart (of blauw) per vakje

Gewenste uitvoeringsdatum in de toekomst

Bedrag

Rekening opdrachtgever (IBAN)

Naam en adres opdrachtgever

Rekening begunstigde (IBAN)

BIC begunstigde

Naam en adres begunstigde

Mededeling

B E 5 6 2 9 3 0 2 1 2 0 7 5 8 8

G E B A B E B B

N A T U U R P U N T 1 1
C O X I E S T R A A T
2 8 0 0 M E C H E L E N

P R O J E C T 3 6 7 1 - B O E M B E K E M O L E N

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

Meander

Powerpoint presentatie over Ecuador door Peter Depodt op zaterdag 26 oktober 2013 om 20u in zaal Amigo te Heurne

In de zomer van 2011 trok Peter Depodt met z'n gezin en nog 7 medereizigers naar een van de kleinste landen van Zuid-Amerika in het Andesgebied met een zeer contrastrijk landschap. Door zijn grote biodiversiteit, het historisch erfgoed, de fraaie koloniale architectuur, de levendige hooglandmarkten en de bevolkingssamenstelling is het niet moeilijk te begrijpen waarom dit

vriendelijke land wordt gezien als een microcosmos van Zuid-Amerika. Zij bezochten de hooglanden van de Andes, de Amazone-jungle, de kust en het 'kleine Galapagos'-eiland Isla de la Plata. De powerpointreeks geeft je een beeld hoe Ecuador eruit ziet en wat zij daar allemaal bezocht en beleefd hebben.

Powerpoint presentatie over Nieuw Zeeland door Jeroen en Lies Vanheeuverswyn op zaterdag 21 december 2013 om 20u in zaal Amigo te Heurne

Nieuw-Zeeland, onze droom(huwelijks)reis

Op 25 november 2012 vertrokken we in Brussel met het vliegtuig om 40 uur later met onze voetjes op Nieuw-Zeelandse bodem te staan. We reden er vier weken rond op het Zuidereiland en ontdekten er heel wat prachtige locaties. Van tropische stranden tot besneeuwde bergtoppen, je vindt het er allemaal. 'Europa in het klein' is dan ook een toepasselijke bijnaam voor Nieuw-Zeeland! Wij vonden het een fantastische reis en willen dit dan ook graag met jullie delen tijdens onze fotoreportage.

